

1 ponedjeljak, 14.03.2005.
2 [Otvorena sednica]
3 [Optuženi je ušao u sudnicu]
4 ... Početak u 09.04h
5 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.
6 Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zasjeda.
7 Izvolite sjesti.
8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro jutro svima. Molim tajnicu da
9 najavi predmet.
10 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] Predmet IT-00-39-T, *Tužilac protiv*
11 *Momčila Krajišnika*.
12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala predstavnicima Tajništva.
13 Dobro jutro, vidim da su sada ovdje, doduše, ne novi tim, ali jedan
14 drugi tim. Molim za zapisnik, gospodine Harmon, da se predstave predstavnicima
15 Tužilaštva.
16 G. HARMON: [simultani prevod] Dobro jutro, časni Sude i svima. Gospodin
17 Margetts je samnom ovdje, a gospođa Javier nam je referent za predmet. Gospodin
18 Margetts će preuzeti sljedećeg svjedoka.
19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu, hvala. Dakle, pretpostavljam da
20 ste spremni da pozovete novog svjedoka i nema zaštitnih mjera. Molim tajnicu...
21 hvala.
22 Poslužiteljice, molim Vas uvedite svjedoka u sudnicu. U međuvremenu bi
23 nas možda Tužilaštvo moglo obavijestiti o tome da li imaju namjeru odgovoriti na
24 zahtjev vezan za potvrdu na žalbu po podnesku za odgađanje.
25 G. HARMON: [simultani prevod] Nije naša namjera da dostavljamo odgovor.
26
27
28
29
30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dakle, nemate namjeru ni odgovarati.

2 G. HARMON: /prevod engleskog transkripta: "Tačno."/

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospođo Loukas.

4 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Prije nego što svjedok uđe, nekoliko
5 stvari koje mi moramo napraviti, a vezano za ono što smo radili u petak navečer,
6 ona administrativna pitanja. Ne znam da li želite da to radim sada ili kasnije,
7 samo sam željela da uđe u zapisnik da ima još nekih stvari s kojima se moramo
8 pozabaviti.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] S obzirom da će svjedok ući, onda ćemo
10 posvetiti pažnju njemu. Koliko će Vam vremena trebati da se pozabavite tim
11 pitanjima?

12 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Otprilike 5 minuta, rekla bih.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Onda ćemo imati 5 minuta danas za to.

14 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Ima još jedna stvar koju bih željela da
15 uvedemo u zapisnik prije nego što svjedok počne svjedočiti, a mislim da svjedok
16 ne bi trebao biti u sudnici za to.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A to smo dakle trebali napraviti ranije.
18 U tom slučaju, gospodine svjedoče, zamoliti ću Vas da pričekate samo jedan
19 trenutak još vani.

20 [Svedok se povlači]

21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite, gospođo Loukas.

22 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Hvala časnom Sudu. Dakle, niste mi se

23

24

25

26

27

28

29

30

1 obratili prije nego što ste zatražili da se svjedok uvede, da li ja želim nešto,
2 naime, pitati Tužilaštvo.

3 Časni Sude, u vezi sa ovim svjedokom želim reći da ja jednostavno neću
4 njega moći unakrsno ispitivati kada bude završeno glavno ispitivanje. Ja sam
5 dobila veliku količinu materijala od gospodina Krajišnika u vezi s ovim
6 svjedokom, to je ogromna količina dokumenata i ja svakako ne bih htjela da se
7 sada bavimo ovim pitanjima vezanim za odgodu, s tim ja ne mogu ništa uraditi. Mi
8 smo tražili dozvolu od Vas, međutim, što se tiče ovog svjedoka ja mislim da bi
9 bilo dobro da on završi sa svojim glavnim ispitivanjem, a da se njega kasnije
10 pozove na unakrsno ispitivanje do kada će Obrana biti spremna, a posebno u vezi
11 sa ovom velikom količinom materijala koji sam, kao što sam rekla, dobila od
12 gospodina Krajišnika. Svakako se radi o stvarima s kojim se moram dalje
13 posavjetovati s gospodinom Krajišnikom. Ja sam već dogovorila dva sastanka,
14 jedan danas poslijepodne, jedan sutra poslijepodne, ali to neće biti dovoljno.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospođo Loukas, to nije materijal koji
16 ste dobili od Tužilaštva nego ono što ste dobili od optuženog, zar ne?

17 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Tako je.

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Samo da se raspitam, od kada je taj
19 svjedok na spisku svjedoka? Tj. od kada je Obrana i od kada su gospodin
20 Krajišnik /kako je prevedeno/ očekivali da će ovaj svjedok doći ovamo da da
21 iskaz? Kada su objelodanjene izjave?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. MARGETTS: [simultani prevod] U januaru 2004., dakle, prošle godine.

2 SUDIJA ORIE: /prevod engleskog transkripta: "Da."/

3 G. MARGETTS: [simultani prevod] ovaj svjedok je bio zakazan, trebao je
4 doći odmah nakon što je gospodin Mandić /u engleskom transkriptu: "Andić"/ davao
5 iskaz.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] On je bio na spisku, od kada?

7 G. MARGETTS: [simultani prevod] Materijal je objelodanjen u januaru
8 2004., ja ne znam ništa točno o samom spisku.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ali, dakle, nije bilo novih izmjena
10 rasporeda... jer to, naravno, gospođo Loukas, pokreće jedno drugo pitanje s
11 kojim se sada nećemo baviti, a to je, naime, zbog čega materijal koji ste dobili
12 od gospodina Krajišnika, zbog čega ste ga dobili tek sada, a ne prije godinu
13 dana.

14 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Pa na to Vam mogu lako odgovoriti. Taj
15 materijal je, naravno, dobiven na B/H/S-u, morao je biti preveden, tako da u
16 vezi s time, časni Sude, mi nismo imali priliku da ga damo prevesti, s obzirom
17 da zapravo stalno spašavamo situaciju sa svjedocima, kako novi stižu tako njega
18 pripremamo, pokušavajući se pozabaviti sa ostatkom naših prioriteta u pripremi
19 predmeta.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Rekli ste da je ovo nešto na što se lako
21 da odgovoriti, međutim to još uvijek ne znači da je odgovor takav da opravdava
22 odgađanje. Vijeće će razmotriti stvar i vidjeti da li da Vam se da mogućnost. U
23 svakom slučaju, imaćete mogućnost da unakrsno ispitajte svjedoka, a ako Vi niste
24 spremni da to napravite, a Vijeće će onda razmotriti što napraviti ako Vi niste

25

26

27

28

29

30

1 spremni.

2 Izvolite gospodine Margetts.

3 G. MARGETTS: [simultani prevod] Časni Sude, u vezi sa zakazivanjem
4 svjedoka, ako ovog svjedoka ne bude se unakrsno ispitivalo sada, onda mi nećemo
5 biti u situaciji da pozovemo sljedećeg svjedoka. Prekratko je, naime, da bi se
6 nadoknadilo ovo vrijeme koje bi onda otpalo.

7 Kao drugo, ako se nastavi sa traženjem koje je iznijela Obrana, uzevši u
8 obzir okolnosti u kojima se nalazi svjedok, prije nego što počne njegov iskaz,
9 željeli bismo prvo razgovarati s njim, zatim mu reći šta je gospođa Loukas rekla
10 Vijeću i vidjeti kakva je situacija u vezi s tim da je njegov iskaz do pola
11 dovršen, a da se onda mora vratiti u Bosnu. On je ponovo jedan od ovih *insidera*
12 i ima još nekih pitanja koja su relevantna.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Koliko sam shvatio, gospođu Loukas, Vi
14 ćete se danas i sutra sastati sa gospodinom Krajišnikom, je li tako?

15 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Tako je. Jednom danas i jednom sutra
16 poslijepodne.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pretpostavljam, gospodine Margetts, da
18 će vama trebati dva dana za glavno ispitivanje?

19 G. MARGETTS: [simultani prevod] Da, časni Sude.

20 [Sudije većaju]

21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Vijeće u ovom trenutku ne smatra da
22 postoji neki razlog da se raspravlja o tome šta da se uradi u slučaju da
23 svjedoka se mora pozvati kući, a ponovo dozvati nazad. U ovom trenutku Vijeće
24 moli Tužilaštvo da izvrši glavno ispitivanje svjedoka, nakon toga ćemo dati

25

26

27

28

29

30

1 priliku Obrani da unakrsno ispituje svjedoka.

2 G. MARGETTS: [simultani prevod] Hvala.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim poslužiteljicu da uvede svjedoka u
4 sudnicu.

5 [Svedok je ušao u sudnicu]

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro jutro, gospodine Đukanović. Da li me
7 čujete na jeziku koji razumijete?

8 SVEDOK: Čujem Vas i želim i Vama dobro jutro.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Kao prvo, izvinjavamo se što smo Vas prvo
10 pozvali unutra, a onda zamolili da opet izađete. Sada ćemo početi sa Vašim
11 iskazom, prema pravilniku o postupku i dokazima potrebno je da date svečanu
12 izjavu da ćete govoriti istinu, cijelu istinu i ništa osim istine. Molim Vas
13 uradite to.

14 SVEDOK: DRAGAN ĐOKANOVIĆ

15 SVEDOK: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, cijelu istinu i ništa
16 osim istine.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala, gospodine Đokanović. Izvolite
18 sjesti, ispitivati će Vas gospodin Margetts koji je zastupnik Tužilaštva.

19 G. MARGETTS: [simultani prevod] Samo jedna stvar, grafoskop, ne vidim
20 dobro od njega - svjedoka.

21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim Vas, poslužiteljice, da postavite
22 grafoskop tako da gospodin Margetts može vidjeti svjedoka.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Tako, sad je bolje. Hvala.

2 G. MARGETTS: [simultani prevod] časni Sude, nama neće ni biti potreban
3 grafoskop.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U tom slučaju ću Vas zamoliti da to skroz
5 uklonite, tako da nikom ne smeta.

6 G. MARGETTS: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.

7 Ispituje g. Margetts:

8 [Tužitelj ispituje putem prevodioca]

9 P: Dobro jutro, doktore Đokanović.

10 O: Dobro jutro, *mister* Margetts.

11 P: Molim Vas, recite puno ime i prezime za zapisnik.

12 O: Zovem se Dragan Đokanović.

13 P: Doktore Đokanoviću, Vi ste rođeni u općini Trnovo i to 25. aprila
14 1958., je li tako?

15 O: Rođen sam 20. aprila 1958. u Trnovu.

16 P: Vi ste liječnik i to pedijatar po struci.

17 O: Ja sam ljekar pedijatar, da.

18 P: Na početku 1980-ih, da li ste bili član Jugoslavenske gimnastičke
19 reprezentacije?

20 O: Nastupao sam za omladinsku i za seniorsku reprezentaciju Jugoslavije u
21 gimnastici, sportskoj.

22 P: U periodu od 1990. do 1996. godine, da li ste se u Bosni i Hercegovini
23 bavili politikom?

24 O: U tom periodu sam se bavio politikom.

25 P: Gospodine Đokanoviću, sada ću Vam navesti niz aktivnosti kojima ste se
26 Vi bavili u periodu između maja 1990. pa do 1994. godine, pa kada ja to budem

27

28

29

30

1 radio, Vi mi potvrdite da li sam Vam točno opisao ono čime ste se bavili.

2 Dakle, u maju 1990. godine ste formirali Radničku demokratsku stranku
3 federalista i postali predsjednik te stranke.

4 PREVODILAC: Prevodioci se izvinjavaju, ali ne znaju točan naslov stranke.

5 SVEDOK: Tačno, 2. maja 1990. godine, dobro ste rekli, Radnička demokratska
6 stranka federalista se tada zvala.

7 G. MARGETTS: [simultani prevod]

8 P: Ime te stranke je promijenjeno u Demokratsku federalističku stranku, je
9 li tako?

10 O: U ljeto 1991. godine ime je promijenjeno u Demokratsku stranku
11 federalista.

12 P: U periodu počevši od 1991. godine, da li ste bili uključeni u
13 aktivnosti na očuvanju Savezne države Jugoslavije, a u periodu, kraj 1991. pa do
14 februara 1992., da li ste Vi bili jedan od instrumenata u sazivanju konvencije o
15 Jugoslaviji?

16 O: Pa cijela moja politička aktivnost u toku tih godina 1990. i 1991.
17 godine, se ogledala upravo u jednoj političkoj borbi za očuvanje Jugoslavije. Pa
18 možda ćemo u toku kasnijeg razgovora malo preciznije govoriti o nekakvim
19 političkim ciljevima, ali tačno tu oko 1991. godine, znači politička zalaganja
20 za očuvanje Jugoslavije, a krajem 1991. godine i početkom 1992. godine ja sam
21 bio inicijator konvencije o Jugoslaviji koja se održala u Saveznoj skupštini u
22 Beogradu.

23 P: Da, doktore Đokanoviću, mi ćemo se detaljno pozabaviti svakim od tih
24 vaših zaduženja i aktivnosti, ja sam samo htio navesti sve takve aktivnosti kako
25 bi Vijeće vidjelo čime ste se bavili zapravo, u periodu 1991. i 1992. U maju

26

27

28

29

30

1 1992. godine, da li ste zakazali jednu press konferenciju u Beogradu o /prevod
2 engleskog transkripta: "konvenciji o Jugoslaviji"/ i Jugoslavenskom Ustavu?

3 O: Bila je to poslednja konferencija za novinare u međunarodnom pres
4 centru, poslednja konferencija za novinare koordinacionog tijela koje je
5 pripremalo konvenciju o Jugoslaviji, da.

6 P: Od osnivačke Skupštine srpskog naroda Bosne i Hercegovine koja je
7 održana 24. oktobra 1991., da li ste prisustvovali sjednicama srpskog naroda
8 Bosne i Hercegovine i jeste li nastavljali prisustvovati tim sjednicama sve do
9 ljeta 1994. godine?

10 O: Uglavnom sam bivao prisutan na sednicama Skupštine Republike Srpske.

11 G. MARGETTS: [simultani prevod] Časni Sude, htio bih predočiti svjedoku
12 prvih devet dokaznih predmeta i to onim redom kojim su navedeni u spisku
13 dokaznih predmeta. Riječ je o dokumentima gdje se vide imenovanja svjedoka tokom
14 1992. godine.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite.

16 Sljedeći put, gospodine Margetts, molim Vas, dajte ih sve odjednom. Puno
17 nam vremena treba ako ih se ovako dijeli. Ako ih ponudite svih devet odjednom -

18 G. MARGETTS: [simultani prevod] Ja se izvinjavam. Potruditi ćemo se da
19 sljedeći put to ispravimo.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim tajnicu da dodijeli brojeve. Dakle,

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 ovaj spisak zaposlenih će dobiti, koji broj?

2 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] Ovo će biti dokazni predmet Tužilaštva
3 P532.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Sljedeći dokument je imenovanje članova
5 ratnog povjereništva za opštinu Zvornik, pod ime povjerenika Đokanovića. To će
6 biti P533.

7 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Samo da vidimo da imamo točne dokumente,
8 koji je ERN broj?

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] 8672.

10 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Hvala.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Sljedeća je ova odluka koju je potpisao
12 gospodin Karadžić, 17.06.1992. To će, pretpostavljam, biti P534.

13 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] Da.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Sljedeći broj dokumenta je 6792,
15 imenovanje ratnih povjerenika za Vlasenicu.

16 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Prije nego što nastavimo, možda bi bilo
17 dobro kada bi pročitali ERN brojeve. Imamo dva dokumenta od 17. juna 1992. koje
18 su obadva potpisali doktor Karadžić.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, zato sam i rekao broj odluke, ne samo
20 datum. Ali, u svakom slučaju, zadnji dokument nosi broj 675 na kraju ERN broja.

21 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Hvala, zahvalna sam.

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Sljedeći dokument nosi broj 046021 od
23 16.06., imenovanje članova ratnog povjereništva, to će biti P536.

24 Sljedeći će biti dokument 01-136/92 od 16.06., imenovanje ratnog

25

26

27

28

29

30

1 povjereništva, ovaj put za Bratunac. To je P537, da.

2 Sljedeći -

3 G. MARGETTS: [simultani prevod] Časni Sude, sljedeći je iz registratora
4 P64A, Pata Treanora. To je dokument koji nosi broj 0903135, a sljedeći po redu
5 koji nosi datum 21. jula 1992. je također iz tog registratora P64A, to je
6 dokument koji završava sa brojem 3119.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Znači, ne treba im dodijeliti brojeve jer
8 su oni uvršteni već ranije u spisak, a isto bi vrijedilo i za treći, zar ne?

9 G. MARGETTS: [simultani prevod] Tako je.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Eto, sad svi ovi brojevi koje smo
11 dodijelili, eto, to se događa kad ja, predstavnice Tajništva, hoću da stvari
12 obavim na brzinu. Broj P534 koji smo netom dodijelili, sada će biti dodijeljen
13 onom dokumentu koji je dobio 535, dakle taj će postati 534, 536 postaje 535, 537
14 postaje 536. Sljedeći dokument je odluka a brojem 018092 kojemu nećemo dodijeliti
15 broj jer je već uvrštena u spis, a zatim imamo odluku ili potvrdu koja nosi broj
16 0133492, ona je također već uvrštena u spis, a posljednji dokument je odluka na
17 temelju koje je gospodin Đokanović imenovan savjetnikom predsjedništva i ona će
18 dobiti broj P537.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite, nastavite. I bilo bi bolje da,

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 ubuduće, ovo bude malo bolje organizovano.

2 G. MARGETTS: [simultani prevod] Hvala, časni Sude. Ja se izvinjavam što
3 ovo nije bilo sve pripremljeno.

4 P: Doktore Đokanoviću, da li imate sada pred sobom ovih devet dokumenata?

5 O: Svih devet dokumenata.

6 P: Molim Vas da pogledate prvi dokument hronološkim redom. A to je
7 dokument koji nosi datum - april 1992. godine, i Vaše ime je pod brojem 9 u tom
8 dokumentu. Da li biste mogli da potvrdite da ovaj dokument ispravno odražava da
9 ste Vi bili lekar koji je bio stacioniran u policijskoj akademiji na Vracama ili
10 u policijskoj školi na Vracama i da je to bilo u Sarajevu u aprilu 1992. godine?

11 O: Tačno tako, samo, potpis nije moj.

12 P: Hvala Vam, doktore Đokanoviću. A sada molim Vas da pogledate sledeći
13 dokument, a to je dokument o postavljenju ratnog povereništva za Zvornik i molim
14 Vas da potvrdite da 13. juna 1992. godine, Vi ste bili postavljeni za člana
15 ratnog povereništva Zvornika. Ovo je dokazni predmet P533.

16 O: To je dokument u kome se vidi prijedlog iz Zvornika za članove ratnog
17 povjereništva za tu opštinu.

18 P: Da, a sada molim Vas da pogledamo sledeći dokument od 17. juna 1992. I,
19 tu se vidi da ste Vi bili imenovani za člana ratnog povereništva. Možete li,
20 molim Vas, da kažete Veću u čemu se razlikuje ovaj dokument od onog prethodnog,
21 od 13. juna, kad je reč o članstvu ratnog povereništva? A taj dokument od 17.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 juna je već ranije bio označen kao dokument P529.

2 O: U prijedlogu koji sam dobio u Zvorniku nema imena Branislava Grujića,
3 međutim na... u ovom dokumentu koji je potpisao doktor Karadžić, pod brojem 3 je
4 Branislav Grujić.

5 P: A sada, molim Vas sledeći dokument, što je dokument P534, gde se navode
6 članovi ratnog povereništva za Vlasenicu. Da li možete da potvrdite da ste Vi
7 bili član tog ratnog povereništva?

8 O: Ovo je prijedlog za članove ratnog povjereništva koji sam ja dobio u
9 Vlasenici, tačno.

10 P: A sada, molim Vas sledeći dokument, a to je dokument P535 i ovo se
11 odnosi na opštinu Skelani, opet predlog za članove ratnog povereništva. I molim
12 Vas da ponovo potvrdite da ste Vi bili predloženi i u tom svojstvu.

13 O: Tačno. Ovo je prijedlog za članove ratnog povjereništva iz opštine
14 Skelani.

15 P: Isto pitanje se odnose i na sledeći dokument, a to je dokument P536,
16 koji se odnosi na opštinu Bratunac.

17 O: Tačno. Ovo je prijedlog članova povjereništva iz opštine Bratunac.

18 P: Sledeći dokument, a to je prethodni dokazni predmet Tužilaštva P64A,
19 registar 26, tabulator 27. ovaj dokument se odnosi na imenovanje za opštinu
20 Šekovići. Možete li potvrditi da ste bili imenovani i za člana ratnog
21 povereništva te opštine?

22 O: Da, ovo je konačno imenovanje ratnog povjereništva za opštinu Šekovići,
23 koje je potpisao doktor Radovan Karadžić.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Možete li nam potvrditi da posle ovih predloga ste Vi zapravo bili i
2 postavljeni u svako od ovih povereništva, u svakoj od ovih opština?

3 O: Pa poslije svih prijedloga, ja sam bio postavljen od strane doktora
4 Karadžića za člana, u tom povereništvu, i to za predsjedavajućeg.

5 P: A sada molim Vas da pogledamo sledeći dokument, što je već korišćen
6 dokument Tužilaštva, P64, regulator 26, tabulator 9, i to je dokument od 21.
7 jula 1992. godine koji potvrđuje imenovanje članova ratnog povereništva za Novo
8 Sarajevo. Molim Vas da potvrdite da pod brojem 1 se misli na Vas.

9 O: Da, ovo je od strane doktora Karadžića potpisano imenovanje članova
10 povjereništva, pod brojem 1 se u ovom trenutku odnosi na mene, da.

11 P: I poslednji dokument u ovom skupu je dokument od 09. oktobra 1992.
12 godine, to je dokazni predmet Tužilaštva P537. Molim Vas da potvrdite da ste Vi
13 bili imenovani za savetnika predsedništva Republike Srpske po pitanju za
14 humanitarna i informativna pitanja.

15 O: Odluka o imenovanju savetnika predsjedništva koju je potpisao profesor,
16 pokojni profesor Nikola Koljević, ona uredno protokolisana u predsjedništvu,
17 međutim mislim da nikada nije objavljena u službenom glasniku.

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Margetts, da ste pred 12 ili
19 pred 13 minuta pitali svedoka: gospodine Đokanoviću, jesu li Vas bili postavili
20 na ovu, ovu, ovu i ovu funkciju, jeste li nedavno videli kopije ovih odluka o
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 imenovanju itd., to bi sve trajalo 40 sekundi, a ovako smo potrošili 15 minuta
2 na sve ovo. Ja razumem da je ovo jedan uobičajeni, tradicionalni način da se
3 vodi ova vrsta ispitivanja, ali potrošili smo četvrt sata u sudnici. Evo,
4 gospođa Loukas potvrđuje da ona ne bi ništa od ovoga osporavala.

5 GĐA LOUKAS: /nedostaje simultani prevod/

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dakle, jednostavno, mogli ste samo svedoka
7 da pitate da li može da potvrdi sve ono što je video u kopijama ovih dokumenata
8 i Odbrana je sa tim u potpunosti upoznata, ne bi ništa osporavala, prema tome,
9 na taj način bismo uštedeli 35% vremena, današnjeg vremena u sudnici.

10 G. MARGETTS: [simultani prevod] Izvinjavam se.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa znate šta, ta izvinjenja nisu baš
12 toliko korisna. Korisnije je da se vreme troši na jedan efikasan način.
13 Izvolite, nastavite.

14 G. MARGETTS: [simultani prevod] Da. Uбудuće ćemo to tako uraditi i
15 stupićemo uбудuće u kontakt sa Odbranom da bismo sa njima potvrdili da oni
16 zaista neće osporavati neke činjenice.

17 P: Doktore Đokanoviću, od jula 1992. godine do januara 1993. godine, da li
18 ste Vi bili savetnik Predsedništva Republike Srpske u odnosu na zapravo
19 formiranje Republike Srpske i odnosa koji su postojali između različitih organa
20 te republike?

21 O: U navedenom periodu sam radio praktično, u Predsedništvu Srpske
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Republike Bosne i Hercegovine sa svim ovim odlukama, znači, od...odlukom o
2 imenovanju u ratno povjereništvo, odnosno, republičkog poverenika i odlukom o
3 imenovanju savetnika Predsedništva, da.

4 P: Od januara 1993. godine do proleća 1994. godine, da li ste Vi bili
5 ministar za ratne veterane u Republici Srpskoj?

6 O: U navedenom periodu sam bio ministar za pitanja boraca i žrtava rata.
7 Srpsk... u Vladi Republike Srpske.

8 G. MARGETTS: [simultani prevod] Časni Sude, nismo dobili prevod.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Evo dobili smo prevod. Izvolite nastavite.

10 G. MARGETTS: [simultani prevod] Hvala.

11 P: Doktore Đokanoviću, kada ste osnovali Radničku demokratsku stranku
12 federalista, kažite nam, molim Vas, kakva je bila Vaša politička platforma za tu
13 stranku?

14 O: To je u principu jedna demokratska stranka, nekakvog modernog
15 opredeljenja, a ova dva naziva u... naslovu, znači "radnička" i "federalista" su
16 bili praktično dva glavna cilja te stranke. Radnička, to da... u...u budućnosti,
17 znači prilikom privatizacije društvenog vlasništva, da radnici dobiju akcije tih
18 preduzeća jer u principu su oni najzaslužniji za ta preduzeća. A ovo
19 "federalista" pokazuje da smo se mi tada zalagali za ostanak Bosne i Hercegovine
20 u demokratskoj federaciji, odnosno, demokratizaciji cijele federativne s...
21 Socijalističke, tadašnje, Federativne Republike Jugoslavije. Znači,
22 konstituisanje višestranačkog saveznog parlamenta. To je bio glavni cilj, cilj
23 broj 1 ove političke stranke.

24 P: Kakav je bio stav Vaše stranke u pogledu nezavisne Bosne i Hercegovine?

25

26

27

28

29

30

1 O: Mi smo bili protiv nezavisnosti Bosne i Hercegovine.

2 P: Šta ste Vi mislili da bi se desilo sa Srbima u nezavisnoj Bosni?

3 O: P... cijeli taj put ka nezavisnosti Bosne i Hercegovine bio je popločan
4 teškim problemima i po mome mišljenju on je na kraju morao da...da rezultira i
5 ratom, a u nezavisnoj Bosni i Hercegovini Srbi su gubili ono što su imali u
6 Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji, a to da su dio cjelokupnog
7 srpskog naroda u SFRJ, znači, da su u Bosni i Hercegovini suvereni i
8 konstitutivni i da su federalnim vezama sa Srbima iz drugih jugoslovenskih
9 republika.

10 G, MARGETTS: [simultani prevod] Časni Sude, hteo bih sada da dam doktoru
11 Đokanoviću sledeći dokazni predmet pod brojem 10.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A to će biti broj?

13 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] To će biti dokazni broj Tužilaštva P538.

14 G. MARGETTS: [simultani prevod]

15 P: Doktore Đokanoviću, sada je pred Vama članak iz novina i na prvoj
16 strani se vidi intervju sa Alijom Izetbegovićem, a na drugoj strani je intervju
17 sa Adilom Zulfikarpašićem. Sada Vas molim da pogledate ovaj deo koji je označen,
18 mislim da ste ga Vi, zapravo, označili i podvukli, a tu se spominje nešto što je
19 gospodin Izetbegović rekao u Krajini, a gospodin Zulfikarpašić kaže: "Ako
20 Slovenija i Hrvatska izađu iz Jugoslavije mi ćemo proglasiti samostalnu Bosnu i
21 Hercegovinu." To je rekao gospodin Zulfikarpašić. Da li ste Vi tako shvatili

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 situaciju vezano za Muslimane i Hrvate?

2 O: Ovo što ste Vi citirali, to jeste iz intervjua gospodina
3 Zulfikarpašića, međutim, on nije rekao: "Mi ćemo proglasiti samostalnu Bosnu i
4 Hercegovinu." On govori da je to rekao gospodin Izetbegović na mitingu u
5 Krajini, gde kaže: "Gospodin Izetbegović je rekao u Krajini, bez da se samnom
6 savjetovao" znači bez da se savjetovao sa gospodinom Zulfikarpašićem, "da ćemo",
7 znači, misli na Muslimane Bošnjake, "ako Slovenija i Hrvatska izađu iz
8 Jugoslavije, proglasiti samostalnu Bosnu i Hercegovinu." Znači to je rekao
9 *mister* Izetbegović, gospodin Izetbegović.

10 P: Kog dana je izjavio to gospodin Izetbegović?

11 O: Ne znam tačno, ovaj, kog dana je to izjavio gospodin Izetbegović, ali
12 je to izjavio na mitingu u Krajini. To je, znači, 1990. godina, to je
13 predizborni period u Bosni i Hercegovini, i to je glavni razlog zbog koga se
14 gospodin Zulfikarpašić odvojio, iako je bio jedan od osnivača i to pod brojem 2,
15 osnivača Stranke demokratske akcije i bio je njen prvi potpredsjednik. On se
16 odvojio, bar tako gospodin Zulfikarpašić navodi u t...u...u ovom intervjuu,
17 navodi razloge zbog kojih se odvojio od gospodina Izetbegovića.

18 PREVODILAC: Prevodioci Vas mole da govorite malo sporije.

19 G. MARGETTS: [simultani prevod]

20 P: Pokušavajući da održite Federalnu Jugoslaviju, dakle, u tom Vašem
21 pokušaju šta ste Vi ponudili Muslimanima i Hrvatima?

22 O: Kažite Vi, na koga konkretno mislite?

23 P: Konkretno, dakle, Vaša stranka, stranka čiji ste Vi bili predsednik,
24 kakav je bio stav Vaše stranke na obim vlasti ili ovlašćenja koje bi Srbi,
25 Hrvati i Muslimani imali na nivou Bosne - republike i na saveznom, federalnom
26 nivou?

27 O: Mi smo se zalagali da se Bosna i Hercegovina demokratizuje, znači da
28 dođe do višestranačkih izbora u Bosni i Hercegovini, da tri... da niko od

29

30

1 narod... ni jedna tri naroda konstitutivna u Bosni i Hercegovini. Znači, u Bosni
2 i Hercegovini su konstitutivni: Muslimani, Srbi, Hrvati. Pobrojao sam po broju
3 stanovništva; tri naroda su ravnopravna i tri naroda su konstitutivna. Znači,
4 posle izbora da se zadrži demok...demokratska Bosna i Hercegovina sa ravnopravna
5 tri naroda, a da ta Bosna i Hercegovina ostane kao ravnopravna republika u
6 demokratskoj, federativnoj Jugoslaviji. Unutar parlamenta Bosne i Hercegovine,
7 mi smo predlagali da se uvede Vijeće naroda, umjesto postojećeg Vijeća opština,
8 gde bi se ključne odluke donosile konsenzusom i mislili smo da bi to bila
9 garancija očuvanja mira na teritoriji Bosne i Hercegovine. Znači, potpuna
10 ravnopravnost tri naroda i potpuna ravnopravnost Bosne i Hercegovine u
11 demokratskoj, federativnoj Jugoslaviji.

12 P: Dakle, početkom 1991. godine, da su Muslimani i Hrvati odbili ovo
13 rešenje, šta ste Vi mislili kakve bi posledice mogle da nastupe?

14 O: Ne razumijem pitanje. Šta da su odbili? Oni su odbili ovo o čemu ja
15 pričam.

16 P: Da. Početkom 1991. godine kad ste Vi iznosili ove stavove o tome kako
17 republika Bosna i Hercegovina treba da ostane u Jugoslaviji, da su Muslimani i
18 Hrvati odbili ovo rešenje o tome da Bosna ostane u saveznoj Jugoslaviji, šta ste
19 Vi mislili kakve bi posledice mogle da nastupe?

20 O: Aktivnosti o ostanku Bosne i Hercegovine u Jugoslaviji u toku 1991.
21 godine mogu da se datiraju od početka marta te godine kad sam ja inicirao jedan
22 sastanak svih političkih stranaka Bosne i Hercegovine, i parlamentarnih i van-
23 parlamentarnih, da se sastanemo i da o ključnim stvarima, znači, o ostanku Bosne
24 i Hercegovine u Jugoslaviji, razgovaramo.

25 Toj inicijativi priključila se odmah Srpska demokratska stranka i bili smo
26
27
28
29
30

1 praktično, zajednički organizatori tog sastanka, višestranačkog, na kome se nisu
2 pojavili predstavnici Stranke demokratske akcije i Hrvatske demokratske
3 zajednice. Znači, u samom startu oni nisu ni željeli da razgovaraju o ostanku
4 Bosne i Hercegovine u demokratskoj federativnoj Jugoslaviji.

5 P: Da li je Vaša stranka uspostavila tesnu saradnju sa SDS-om?

6 O: Da, u drugoj polovini 1990-e godine, a naročito poslije izbora... znači
7 od kraja 1990-e godine i po... i u toku 1991. godine, praktično s... praktično
8 smo zajedno radili na skoro svim političkim inicijativama.

9 P: U februaru 1991. godine je li došlo da sastanka SDA u bihaćkom regionu
10 i je li održan jedan miting na kome je Izetbegović održao govor?

11 O: Da, u navedenom periodu održan je u Cazinskoj krajini veliki miting na
12 kome je govorio gospodin Izetbegović i po prvi put je šira javnost tada mogla da
13 vidi vezane zastave, da ih tako nazovem, muslimansko-hrvatske, a preciznije bi
14 to bilo - pristalica stranaka, stranke Demokratske akcije i Hrvatske demokratske
15 zajednice. Poslije tog skupa u...u...u Cazinskoj krajini ja sam dao jedan
16 intervju *Sarajevskom Oslobođenju*, novinaru, mislim da se zvao gospodin Živković,
17 u kome sam upozorio gospodina Izetbegovića da takva politika vodi samo
18 narušavanju do tada prilično skladnih međunacionalnih odnosa u Bosni i
19 Hercegovini.

20 P: Jeste li Vi rekli tom novinaru da postupci Izetbegovića su vodili ka
21 ratu?

22 O: Da.

23 P: Pošto ste dali taj intervju, da li su se Vaši odnosi sa SDS-om
24 poboljšali?

25 O: Pa u svakom slučaju u... u toku 1991. godine... ta nekakva krivulja
26
27
28
29
30

1 naših odnosa je išla ka gore. Znači, naši odnosi su bivali sve bolji i bolji i
2 sve prijateljskiji i prijateljskiji.

3 P: U pogledu pitanja očuvanja Jugoslavije, da li je politika vođena od
4 strane Miloševićeve stranke SPS, nalikovala politici Vaše stranke?

5 O: Ono što je zvanično navedeno u programu Socijalističke partije Srbije
6 je skoro identično političkim ciljevima Demokratske stranke federalista kada je
7 u pitanju ravnopravnost republika, ravnopravnost naroda i ravnopravnost građana
8 u SFRJ.

9 P: Jeste li Vi dobili punu podršku od Miloševića?

10 O: Milošević u toku 1991. godine je dva puta kao predsjednik Srbije
11 dolazio u Sarajevo. To su bili zvanični sastanci predsjednika republika sa
12 članovima pr... državnog predsjedništva, i poslije tih sastanaka gospodin
13 Milošević se sastajao sa jednim brojem ljudi koji su, eto, slovili kao neki
14 ljudi koji se eksponiraju...eksponiraju kao vodeći političari u srpskom narodu.
15 Ja sam oba puta dobio poziv od gospodina Karadžića, s tim da mi je rečeno da je
16 gospodin Milošević tražio da ja budem prisutan na tim sastancima, iako ja pre
17 toga nikada nisam ni video gospodina Miloševića i onda to tumačim time da je on
18 primijetio tu političku aktivnost i mene i moje stranke i da sam zbog toga
19 pozvan na te sastanke.

20 P: Da li se taj sastanak odigrao u februaru 1991. godine i ukoliko jeste,
21 hoćete li nam reći, molim Vas, gde je bio sastanak i ko je na njemu bio?

22 O: Mislim da je sastanak bio tačno 14. februara 1991. godine. Sastanak se
23 održao u zgradi koja je pre demokratskih izbora bila klub delegata bivše
24 Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine, a onda je posle demokratskih
25
26
27
28
29
30

1 izbora bilo praktično... ta zgrada je postala sjedište Srpske demokratske
2 stranke, to je zgrada sada...sadašnje Američke ambasade u Sarajevu.

3 Na sastanku su bili prisutni: predsjednik Srpske demokratske stranke,
4 doktor Radovan Karadžić, članovi Predsjedništva, Biljana Plavšić - mislim da
5 profesor Koljević nije bio prisutan, da je bio odsutan, da je bio na putu u...u
6 SAD-u. Bio je predsjednik Skupštine Bosne i Hercegovine, gospodin Momčilo
7 Krajišnik, bili su dvojica akademika, istaknutih akademika srpskih, gospodin
8 Milorad Ekmečić i pokojni Slavko Leovac i još nekolicina čelnika Srpske
9 demokratske stranke, ne sjećam se precizno, ovaj, ko je još bio. Manji broj
10 ljudi je bio, u svakom slučaju, još.

11 P: Molim Vas da kažete Veću u čemu je bila svrha tog sastanka i što Vam je
12 rekao gospodin Slobodan Milošević?

13 O: Pa svrha sastanka je bilo upoznavanje svih nas iz Bosne i Hercegovine o
14 toku tog zvaničnog sastanka članova predsjedništva SFRJ i članova predsjednika
15 republika i gospodin Milošević nas je upravo u...u...u na tom sastanku upoznao o
16 toku tog sastanka, znači, o toku sastanka članova predsjedništva SFRJ i
17 predsjednika republika. Čak nam je i preciznije govorio o pojedinim, ovaj,
18 političkim stavovima pojedinih predsjednika, u prvom redu, ono što se nas
19 najviše ticalo, stavova, ovaj, predsjednika Hrvatske i predsjednika Slovenije,
20 gospodina Tuđmana i gospodina Kučana. Milošević je govorio da oni, ovaj, nisu
21 za...za... federaciju, da Kučan odbija potpuno razgovore na tu temu, da gospodin
22 Tuđman želi nekakvu asimetričnu federaciju, a da je... da su predsjednici,
23 odnosno, pred...predsjedavajući predsjedništva ili predsjednik predsjedništva
24 Bosne i Hercegovine, gospodin Izetbegović i predsjednik makedonske republike,
25 gospodin Gligorov u...na tom sastanku bili za očuvanje federativne Jugoslavije,

26

27

28

29

30

1 znači, na neki način četveročlane federacije koja bi imala nekakve asimetrične
2 veze sa Hrvatskom i...i -

3 PREVODILAC: Malo sporije, molim.

4 SVEDOK: Znači, te četveročlane federacije koja bi imala asimetrične veze
5 sa republikama Hrvatskom i Slovenijom.

6 P: Je li Milošević vama spominjao garancije koje su bile sadržane u
7 saveznom Ustavu?

8 O: Pa na tom sastanku naravno da smo govorili i o...ovaj, o Ustavu SFRJ
9 koji je garantovao republikama, ovaj, ravnopravnost. Milošević je bio vrlo
10 zadovoljan, kol'ko ja mogu sada da se... da se setim, ja pokušavam da se
11 precizno sjetim tokom tog sastanka, pogotovo izjavom gospodina Izetbegovića da
12 će Bosna i Hercegovina ostati u četveročlanoj federaciji, i to je i za njega i
13 za nas bilo veliko olakšanje, jednostavno smo mislili da...da...da će nešto od
14 toga ipak da bude, da će se sačuvati mir u Bosni i Hercegovini.

15 N...ne sećam se da je neko bio skeptik. Tek uveče kada je gospodin
16 Milošević napustio Sarajevo doživeli smo jedno neprijatno iznenađenje, na
17 Sarajevskom dnevniku u 19.30, Alija Izetbegović je rekao da on ne može a podrži
18 ostanak Bosne i Hercegovine u takvoj federaciji i onda jednostavno sve je
19 krenulo ponovo onako kako je bilo pre toga, sa puno neizvjesnosti i straha.
20 Jedan broj muslimanskih političara je u toku tog popodneva davao vrlo radikalne
21 izjave, napadali su Izetbegovića da želi da ostavi bosanske Muslimane u toj
22 četveročlanoj federaciji koju su oni nazivali "velika Srbija". Prednjačio je
23 akademik Filipović tog popodneva.

24 P: Doktore Đokanoviću, pozabavićemo se Izetbegovićevim komentarima,
25
26
27
28
29
30

1 međutim, htio bih da se vratimo na ono što je rekao Milošević u vezi sa saveznim
2 Ustavom. On je spomenuo, kao što ste rekli, jednakost između republika. Da li je
3 također spominjao pravo na samoopredjeljenje koje je navedeno u Ustavu?

4 O: Pa nismo govorili precizno o pravu na samoopredjeljenje. U jednom
5 momentu - ne sjećam se da li je bilo postavljeno pitanje od jednog od učesnika
6 sastanka ali Milošević je rekao rečenicu da je... teško moguća opcija da...
7 kninska pruga bude nekakva granica koja odvaja srpsku Krajinu, odnosno, Srbe u
8 Hrvatskoj od ostatka Hrvatske i da to hrvatski političari jednostavno ne mogu da
9 prihvate.

10 G. MARGETTS: [simultani prevod] Časni Sude, htio bih da sada se pozabavimo
11 sljedećim dokaznim predmetom, to je broj 11.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Predstavnice Tajništva, koji će to biti
13 broj?

14 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] To će biti P539.

15 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Prije nego što pređemo na ovaj sljedeći
16 dokazni predmet, primjetila sam u prethodnom odgovoru, to je strana 23, red
17 17, da se tu govori o nekakvom dnevniku iz 1930. Ja mislim da to nije tačno kada
18 se pogleda u kontekstu. Možda da to pitamo svjedoka.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] [simultani prevod] Da gospodine, kad ste
20 vidjeli tj. kad ste pričali o tome neugodnom iznenađenju na dnevniku u Sarajevu
21 te godine, jeste li mislili o 1990-oj godini? Šta je taj broj u 1930?

22 SVEDOK: To je vrijeme, 19 časova i 30 minuta. Pola osam posle podne.

23
24
25
26
27
28
29
30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A, sada razumijem. Dakle, to je 7.30h
2 poslijepodne. Hvala.

3 SVEDOK: To je glavni, udarni...udarne vijesti. Glavni dnevnik.

4 G. MARGETTS: [simultani prevod] Časni Sude, zajedno sa ovim tekstom koji
5 je na spisku pod brojem 11, zamoliću i sljedeći koji je pod brojem 12 na našem
6 spisku.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] [simultani prevod] Pretpostavljam da će to
8 onda biti P /u engleskom transkriptu: P540/.

9 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] Ne, to će biti P64A, časni Sude.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Eto, svaki put kad ja to sam pokušavam
11 onda -

12 G. MARGETTS: [simultani prevod] Doktore Đokanović, da li pred sobom imate
13 tekst iz Oslobođenja od 23. februara 1991. godine? Riječ je posjetu Slobodana
14 Miloševića sjedištu SDS-a BiH-a. Da li se ovdje govori o onom sastanku o kojem
15 smo maloprije razgovarali?

16 O: Da, ovde se govori upravo o tom sastanku koji je održan sa gospodinom
17 Miloševićem u sjedištu Srpske demokratske stranke.

18 P: Doktore Đokanoviću, zamoliću Vas da pogledate pretposljednji paragraf
19 gdje se citira jedan veliki dio onog što je rekao gospodin Karadžić. Zamoliti ću
20 Vas da to prokomentirate. Ja ću ga prvo pročitati za zapisnik, a onda ću Vas
21 zamoliti da komentirate.

22 "Nakon što su ga novinari pitali da li se dalje raspravljalo o životu Srba
23 u zajedničkoj državi, /prevod engleskog transkripta: "Karadžić je odgovorio:"/
24 'Mi ne vidimo da o tome treba i razgovarati jer kao što je prirodno da pada

25

26

27

28

29

30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

1 kiša, potpuno je prirodno da Srbi žive u istoj državi, stoga Jugoslaviju nije
2 moguće razbiti, moguće je samo izaći iz nje. Mi smo u BiH spokojni zbog
3 federativnog statusa koji imamo, jer onaj ko hoće nešto drugo, za to se mora
4 izboriti. Mi smo za cjelovitu BiH koja će u budućoj zajednici biti suverena, ni
5 više ni manje nego Srbija.' "

6 Da li se sjećate da je gospodin Karadžić to rekao i možete li nam
7 komentirati ovo što je rekao kao i učinak koji je ta izjava mogla imati?

8 O: Da, ja se sećam ove izjave. Ja nisam sačuvao za ličnu arhivu,
9 fotokopiju iz *Oslobođenja*, sačuvao sam iz sarajevskih *Večernjih novina*. Upravo
10 sam je ostavio kao jednu nekorektnu izjavu doktora Karadžića. Taj sastanak je
11 bio jedno...jedno upoznavanje sa tokom prethodnog sastanka, znači,
12 preste...predsjednika republika i članova predsjedništva SFRJ. Ni slučajno nije
13 zasluživao ovakav Karadžićev komentar posle, ovaj, tog sastanka, jer ovo je
14 on... ubacuje nešto što je moglo da bude, ovaj, ma... predmetom manipulacija u
15 medijima. Ja sam to zapamtio kao jedan nekorektan gest nas, ipak smo bili
16 domaćini, Milošević apsolutno u tom trenutku nije zaslužio bilo kakav komentar
17 koji bi mogao do... da dovodi u vezu nekakve političke planove između Miloševića
18 i nas u Bosni i Hercegovini.

19 P: Kakav je utjecaj imala ova Karadžićeva izjava, konkretnije, ovo što je
20 rekao: "Kao što je prirodno da pada kiša, tako je potpuno prirodno da Srbi žive
21 u istoj državi." Kakav je to utjecaj imalo u Bosni i Hercegovini?

22 O: To su bosansko-hercegovački mediji protumačili kao potpuno istovjetan
23
24
25
26
27
28
29
30

1 stav političara... srpskih političara u Bosni i Hercegovini i predsjednika
2 Miloševića o pitanju ostanka Srba u državi. Znači, kao što je prirodno da pada
3 kiša tako je prirodno da ostanemo u državi, znači, kao što pada kiša tako je
4 prirodno da mi svi isto mislimo.

5 P: Ranije ste spomenuli da je gospodin Izetbegović također nakon tog
6 sastanka govorio za medije. Da li su njegove izjave proizlazile iz komentara
7 Karadžića i da li bi se mogle doživjeti kao odgovor na ovo što je rekao
8 Karadžić?

9 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Časni Sude, bilo je dosta sugestivnih
10 pitanja. Međutim, s obzirom da se nije radilo o spornim područjima, ja sam to
11 dopuštala. Međutim, stvarno, ovo nije prikladan način da se od svjedoka čuju
12 odgovori, posebno ne ovo posljednje pitanje.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Margetts, izvolite.

14 G. MARGETTS: /prevod engleskog transkripta: "Časni Sude, prihvaćam..."/

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dakle, preformulirati ćete pitanje.
16 Izvolite.

17 G. MARGETTS: [simultani prevod] Da li je bilo bilo kakvog odgovora
18 gospodina Izetbegovića na komentare koje je izrekao Karadžić?

19 O: To što je doktor Karadžić rekao, a što su prenijeli mediji u sutrašnjem
20 danu, znači u novinama pos... dan poslije tog sastanka, ne utiče na izjave
21 gospodina Izetbegovića u toku tog poslepodneva, jer promjena u njegovom stavu je
22 usljedila u...u... tog popodneva, u tom istom danu. I to su Sarajevski mediji,
23 večernji... elektronski mediji zabilježili. Znači, Karadžićeva izjava je tek
24 sutradan osvanula i recimo u kasnim večernjim satima, u večernjim izdanjima

25

26

27

28

29

30

1 novina, ali to nije apsolutno utjecalo na Izetbegovićevu izjavu. Možda kas...

2 PREVODILAC: Molimo Vas da malo sporije govorite. Hvala.

3 SVEDOK: ...možda kasnije u narednom periodu da su neki novinari, ovaj,
4 spekulisali, međutim ni ja nisam sve... precizno, nisam tako precizno čitao
5 s...s...sve medije da bih sada mogao da se sjetim pojedinačno, ko je time
6 manipulisaio i tu uz... izjavu zlonamjerno koristio.

7 P: U ovom periodu, dakle, početkom 1991., da li su Slovenija i Hrvatska
8 predložili konfederaciju, a ukoliko jesu, možete li Vijeću objasniti šta je to
9 bilo predloženo tada?

10 O: A oni su... mislim na zvaničnu politiku u Hrvatskoj i u Sloveniji, u
11 toku 1990-e godine, krajem 1990-e godine govorili o konfederaciji, a već u toku
12 1991. godine sve manje su i o tome pričali. Ta konfederacija je značila za nas
13 Srbe u Bosni i Hercegovini, prestanak rada, znači, savezne Vlade i nestanak
14 savezne vojske koju smo mi doživljavali kao jednu instituciju koja nas može u
15 budućnosti da zaštiti.

16 P: Možete li objasniti Vijeću zbog čega ste smatrali da je savezna vojska
17 ta koja bi Vas mogla u budućnosti zaštititi?

18 O: Kad o tome govorim, i svi Srbi u Bosni i Hercegovini kad na tu temu
19 govore, uvijek se sećaju iskustva iz prethodnih ratova, iz Prvog svjetskog rata,
20 iz Drugog svjetskog rata, kada su narodi sa kojima smo mi živeli 50 godina u
21 zajedničkoj državi, većinski bili suprotstavljeni Srbima. I u prvom svjetskom
22 ratu i u Drugom svjetskom ratu. I ta federalna jugoslovenska narodna armija koja
23 je trebala da bude garant mira na tim prostorima i on je po Ustavu i štitila i
24 poredak SFRJ, ona je obezbeđivala ravnopravnost i republika i naroda.

25 U... vremenu koje je dolazilo i o kome se govorilo, pogotovu u toj 1991.
26 godini u Bosni i Hercegovini već smo imali nekakva iskustva iz Hrvatske u toku

27

28

29

30

1 predizborne kampanje hrvatskih političkih stranaka i nekih mitinga. Spomenuo bih
2 miting u Splitu gde je, tako su mediji naveli, bilo 50-ak hiljada ljudi, koji su
3 masovno klicali ustaštvu iz Drugog svjetskog rata, poslije toga su sljedili
4 lomovi partizanskih spomenika koji su izgrađeni poslije Drugog svjetskog rata i
5 sve se to odražavalo na stanje u Bosni i Hercegovini, naročito na...na...na Srbe
6 koji su smatrali da u... u... u budućim vremenima ako oni budu... ako ta vremena
7 budu nestabilna, da će Muslimani i Hrvati biti opet skupa, pogotovo što se i
8 desio taj miting u Cazinskoj krajini kad su se pojavile vezane te... zastave. Pa
9 mi smo smatrali da je jugoslovenska vojska dužna po Ustavu da štiti i državu i
10 sve narode, a pošto mi želimo da ostanemo u državi, onda da štiti srpski narod.

11 P: Jeste li smatrali da oni koji podržavaju Jugoslaviju treba da imaju
12 zaštitu jugoslavenske vojske?

13 O: Pa nisam tako razmišljao pojedinačno. Ja se sećam jednog mog intervjua
14 iz 1990-e godine *Sarajevskom Oslobođenju*, gdje sam rekao da između građanskog
15 rata i vojne uprave pre bih se opredelio za vojnu upravu. To znači da je vojska
16 dužna da zaštititi državu od rata, a samim tim zaštitila bi i narode i građane u
17 toj državi. Ali ako se odnosi sada samo na srpski narod, da, i to mislim da...da
18 je Jugoslovenska narodna armija trebala da štiti one narode koji žele da ostanu
19 u Jugoslaviji jer je to vojska te države.

20 P: Doktore Đokanoviću, da li pred sobom na stolu imate dokument na kojem
21 stoji "Srpska demokratska stranka" i "Povjerljivo"? Da li biste mogli, molim Vas
22 pogledati taj dokument. Dakle, to je dokazni predmet P64A, a u naslovu stoji:
23 "Postupanje opština u uslovima prestanka funkcionisanja republičkih organa
24 vlasti."

25 O: Vidim taj dokument, to je... taj dokument stoji predamnom. On mi je
26 u... u par navrata pokazan kad sam razgovarao sa istražiteljima. Nikada ga nisam

27
28
29
30

1 video pre nego što su mi ga istražitelji pokazali u... u razgovoru. Moja stranka
2 je bila saveznik Srpske demokratske stranke, imali smo vrlo bliske odnose, ali
3 se u principu nismo miješali u unutrašnje političke stvari te stranke, tako da
4 ja nisam upoznat sa tim dokumentima, a pretpostavljam da sam tražio taj
5 dokument, bilo doktora Karadžića ili gospodina Krajišnika, ili gospodina
6 Koljevića, ili gospođe Plavšić, da bi ga dobio.

7 P: Doktore Đokanoviću, moliću Vas da sada pogledate uvodne paragrafe ovog
8 dokumenta gdje se detaljno razmatra Ustav republike Bosne i Hercegovine i SFRJ.
9 Konkretno, molim Vas pogledajte ova prva dva paragrafa.

10 U prvom paragrafu se govori o ravnopravnosti građana i naroda Bosne i
11 Hercegovine, dok u drugom paragrafu stoji da je Bosna i Hercegovina u sastavu
12 savezna Jugoslavije.

13 Da li ste Vi bili suglasni sa principima koji su navedeni u ova prva dva
14 paragrafa?

15 O: Apsolutno saglasan.

16 P: Nešto dalje ima detaljna ustavna analiza, Vi ste ranije već imali
17 priliku da to pročitate. Zamoliću Vas da nam to komentirate, ako hoćete možete
18 ponovo sada pročitati, a ako mislite da nije potrebno i ako ste spremni da date
19 svoj komentar o tome da li smatrate da je ova ustavna analiza točna, da li je to
20 u skladu sa Vašim razumijevanjem odnosa između općina i saveznih organa.

21 O: Ja mislim da je ovo korektna analiza u...Ustava SR BiH-a i ustava SFRJ.

22 P: Dakle, ako se ne bi pridržavalo bilo kojih od odredbi iz ova prva dva
23
24
25
26
27
28
29
30

1 paragrafa, dakle, ako Bosna, recimo, ne bi ostala integralnim dijelom
2 Jugoslavije, šta Vi mislite koje bi bile posljedice toga?

3 O: U tom periodu ja sam na svakom mjestu govorio da sve se u tim ustavima
4 može promijeniti osim da je Bosna i Hercegovina federalna jedinica
5 Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije. I isto tako u saveznom Ustavu
6 se sve moglo promijeniti osim te jedne jedine rečenice da je SFRJ savezna re...
7 država ravnopravnih republika, pobrojanih svih onih republika i dvije autonomne
8 pokrajine. Znači, sve je moglo da se promijeni i sve bi bilo u miru, ali u ove
9 rečenice se nije smjelo dirati jer onda je išlo ka ratu. To je bilo moje
10 mišljenje i tada i vrijeme je dalo potvrdu da je tako i bilo.

11 P: Sada bih htio da pogledamo posljednji pasus ovog dokumenta. U tom
12 paragrafu se razmatra situacija koja bi proizašla, ako bi, kao što u dokumentu
13 stoji, prestajali funkcionirati republički organi, drugim riječima, kada
14 republička Vlada više ne bi imala kontrolu. Također se govori o podršci koju bi
15 mogli pružiti oni koji podržavaju Jugoslaviju.

16 Recite molim Vas, nakon što ste pogledali taj paragraf, da li se slažete
17 sa onim što je unutra?

18 O: S obzirom na vrijeme kada je ovo, ovaj, donešeno, slažem se sa svim
19 ovim što piše ovdje, A kad kažem "s obzirom na vrijeme" mislim na trenutak da je
20 Bosna i Hercegovina još uvijek bila u sastavu... tada je bila u sastavu SFRJ i
21 da je na prostoru cijele Bosne i Hercegovine važio ustav SFRJ. Koji je, u svakom
22 slučaju, stariji od Ustava SR BiH-a.

23 P: Zamoliću da sada pogledate treći paragraf od kraja: "Da bi u takvoj
24 situaciji opština mogla nesmetano funkcionisati, ostvarivati navedena prava i

25

26

27

28

29

30

1 dužnosti, neophodno je da donese odgovarajući pravni akt, odluku, kojom bi
2 proglasila da je od momenta donošenja tog akta, njeno područje sastavni i
3 neodvojivi dio Jugoslavije, da na tom području važe isključivo savezni propisi
4 prilagođeni toj situaciji i da priznaje isključivu nadležnost saveznih organa
5 Skupštine SFRJ, predsjedništva SFRJ, Saveznog izvršnog vijeća, JNA, službe
6 bezbjednosti, pravosudnih organa i drugih na svom području."

7 I zatim kaže: "Ovim činom bi se suspendovala primjena republičkih propisa
8 na područjima opština koje su donijeli takav akt, a ujedno dao i legitimitet
9 aktivnostima i mjerama saveznih organa."

10 Da li ste Vi to shvatili kao tačno, naime da u slučaju da bi općine
11 proglasile da su dio Jugoslavije da tada bi savezni organi koji su navedeni u
12 posljednjem paragrafu, dakle: JNA, Savezni sekretarijat za narodnu obranu,
13 Savezni sekretarijat za unutrašnje poslove, itd., dakle, da bi se oni mogli
14 angažirati da pruže podršku onima koji su se izjasnili za saveznu državu?

15 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Samo da kažem, mislim da bi bilo bolje kada
16 bi gospodin Margetts pitao svjedoka da iznese svoj stav, a ne da parafrazira ono
17 što stoji unutra i daje svoj naglasak. Po mom mišljenju to je puno prikladniji

18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 način da se koristi ovaj dokument.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Margetts.

3 G. MARGETTS: [simultani prevod] Časni Sude, ja sam se potrudio da
4 istovremeno i citiram kako ne bih ubacivao razne nijanse, a isto tako da i
5 probam što brže se pozabaviti dokumentom.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da pitamo svjedoka: gospodine, Vi ste
7 pročitali ova zadnja dva paragrafa dokumenta, je li tako?

8 SVEDOK: Da, da.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Možete li to komentirati, da li se slažete
10 sa onime što stoji unutra?

11 SVEDOK: Prvo, mislim da ova oznaka na... na prvoj strani "strogo
12 povjerljivo" nije potrebna. Ona je očigledno tu stavljena iz nekog političkog
13 razloga. Nema nikakvog razloga da jedna korektna analiza Ustava SFRJ bude ovako
14 naznačena "strogo povjerljivo." Mislim da su to oni koji su pisali ovaj dokument
15 imali nekakvu političku -

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Oprostite! Moje pitanje se nije ticalo
17 toga da li je opravdano staviti ovu oznaku "strogo povjerljivo", nego, da li se
18 slažete ili da li biste htjeli prokomentirati posljednja dva paragrafa?

19 SVEDOK: Posljednja dva paragrafa o...o...odgovaraju stvarnom stanju u tom
20 trenutku, to znači, oni koji su analizirali Ustav, a to je u ovom slučaju...
21 ljudi iz Srpske demokratske stranke, stavljaju do znanja svojim koalicionim
22 partnerima iz vlasti u Bosni i Hercegovini - Stranci demokratske akcije i
23 Hrvatskoj demokratskoj zajednici, kakvu oni, u principu, imaju poziciju u ovom
24 trenutku. Znači Bosna i Hercegovina u sastavu SFRJ, Ustav SFRJ je važeći na

25

26

27

28

29

30

1 teritoriji Bosne i Hercegovine i on srpskoj strani obezbeđuje ovakvu mogućnost.
2 Znači da pozivajući se na savezni Ustav i savezne zakone mogu u opštinama gde
3 imaju većinu i gde su vladajući, mogu da donesu takve odluke.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dozvolite da Vam postavim još jedno
5 pitanje u vezi s time. Da li su postojale ustavne odredbe koje su omogućavale,
6 da to tako kažem, zanemarivanje zakonodavstva Bosne i Hercegovine, ako se čovjek
7 s time nije slagao i ako je u svojoj općini, recimo, bio dio srpske većine?

8 SVEDOK: Pa u svakom slučaju da je bilo u tim opštinama gdje su Srbi na
9 vlasti, onih koji su razmišljali drugačije. Međutim, vladajuća stranka koja je
10 tada bila i vlast u Bosni i Hercegovini, je mogla i na ovakav način da tumači
11 savezni Ustav i svoje mogućnosti u tom vremenu.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Mislim da nisam u potpunosti shvatio Vaš
13 odgovor. Na koji način mislite da protumači Ustav BiH?

14 SVEDOK: Govorim o Ustavu SFRJ. Da vladaju... jedna od vladajućih stranaka,
15 u ovom slučaju Srpska demokratska stranka, je mogla na ovakav način da protumači
16 Ustav SFRJ, da ga prilagodi svojim trenutnim političkim interesima i da sa njime
17 izađe pred svoje članstvo ovako kao što je iza... kao što je izašlo. I da
18 upozori, znači, svoje koalicione partnere da ima ovakvu poziciju kakva je ovdje,
19 ovaj, predstavljena u ovom dokumentu. Naravno, i druge dvije stranke vladajuće,
20 SD...SDA i HDZ, vjerovatno su razmišljale kakve... one imaju uporišta u Ustavu
21 Bosne i Hercegovine, jer za svoje političke planove i političke ciljeve svojih
22 stranaka nisu imale apsolutno nikakvo uporište u Ustavu SFRJ.

23
24
25
26
27
28
29
30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li je tačno da su politički ciljevi
2 dvije strane, drugim riječima, Srba s jedne, i Muslimana u koaliciji sa Hrvatima
3 s druge strane, da su dakle, ciljevi bili nepomirljivi, tako da tumačenje
4 Ustava, bilo da se radi o saveznom ili republičkom, da je tome zapravo priđemo
5 na takav jedan način nepomirljiv, pa nije ni moglo se naći neki izlaz?

6 SVEDOK: U tom periodu, to je druga polovina 1991. godine, ti njihovi
7 politički stavovi postaju skoro nepomirljivi. Ja sam osjetio taj trenutak i
8 negdje u oktobru mjesecu te iste godine napisao sam jedan članak za *Sarajevsko*
9 *Oslobođenje*, *Sarajevsko Oslobođenje* inače je bio najčitaniji list u Bosni i
10 Hercegovini, prodavalo se na teritoriji cijele SFRJ, dali su mi vrlo zapaženo
11 mjesto na drugoj strani, gdje sam ja upravo upozorio na ovakvo stanje, da ako ne
12 dođe do kompromisa, ako jedni ne shvate druge i treće, ako predstavnici
13 vladajućih stranaka ne iznesu sve svoje argumente na zajedničkoj konferenciji,
14 ne otvore karte do kraja i ne shvate realnost, a to su postojanje države,
15 postojanje Ustava i postojanje nar... nacionalnih i... interesa, da vode narode u
16 najkatastrofalniji međunacionalni i međuvjerski rat kakav istorija do tada nije
17 zabilježila. Spomenuo sam im riječ kompromis - pokušajte naći kompromis da do
18 toga ne dođe.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Kada kažete da ste pokušali poslati poruku
20 njima da se pronađe kompromis, da se to izbjegne, želite reći da je to vrijedilo
21 za obadvije strane, da su obadvije strane trebale pristati na kompromis. Koja
22 god da ne pristane na kompromis, to vodi ka ratu, je li tako?

23 SVEDOK: Da. Da, da.

24 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Možete nastaviti, gospodine Margetts.

25 G. MARGETTS: [simultani prevod] Časni Sude, pogledao sam na sat, možda je
26 vrijeme za pauzu.

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, vrijeme je za pauzu. Imati ćemo pauzu
2 do pet do jedanaest. Ovaj sat u sudnici je onaj koji se broji.

3 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molimo, ustanite.

4 ... Početak pauze u 10.30h

5 ... Sednica nastavljena u 10.57h

6 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim, ustanite.

7 Izvolite sedeti.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Margetts, možete da nastavite, a
9 Vama kažem gospodine Harmon, niste bili prisutni kad sam govorio o satovima, ali
10 samo da znate od sada pa za ubuduće da je merodavan ovaj sat u ovoj sudnici.

11 G. HARMON: [simultani prevod] Gospodine predsedavajući, moram da Vam kažem
12 nešto vezano za raspored za svedoka koji je trebao da dođe u četvrtak i u petak.
13 Sad sam tokom pauze saznao da neće moći da dođe jer se nalazi u bolnici i ja ću
14 se na sledećoj pauzi dalje pozabaviti time i kasnije danas kad završimo sa
15 radom, posle dva sata, ali za sada jedino što znamo da taj svedok neće moći da
16 dođe.

17 Isto tako, imamo svedoka koji je trebao da dođe u ponedeljak, bio je
18 zakazan za ponedeljak. On takođe ima vrlo ozbiljnih problema usled kojih neće
19 moći da dođe i danas popodne ću se pozabaviti i tim pitanjem i videti na koji
20 način možemo to da rešimo, tj. kako možemo tu prazninu, koja je nastala, da
21 popunimo.

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A kad mislite da bi, ukoliko sve bude išlo
23 onako kako Vi želite, Vi mogli da dovedete sledećeg svedoka? Ove nedelje,

24

25

26

27

28

29

30

1 početkom sledeće nedelje?

2 G. HARMON: [simultani prevod] Pa, za sada mi je nemoguće da dovedemo
3 svedoka koji bi nastupio posle doktora Đokanovića, kada on završi. Jednostavno
4 moramo da vidimo šta nam kaže Jedinica za žrtve i za svedoke.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] [simultani prevod] Gospođo Loukas, pre
6 nego što smo sada o ovome obavesteni od strane Tužilaštva, mi smo razgovarali o
7 tome da li Vi možete da unakrsno ispitajte doktora Đokanovića ili ne. I Veće je
8 jednoglasno zaključilo, i to bez puno diskusije, da će dati priliku Odbrani da
9 ispita ovog svedoka odmah pošto Tužilaštvo završi sa glavnim ispitivanjem. Ali,
10 istovremeno moram da Vam kažem, da je Veće zaključilo da u slučajevima kada se
11 uloži ovakav zahtev kao što ste Vi uložili, i u slučaju kada imamo nekoliko
12 praznih dana, i ukoliko svedok može da sačeka dan ili dan i po da bi bio
13 unakrsno ispitan, dakle, u takvim slučajevima kad se sve te okolnosti steknu,
14 onda bismo možda i izašli u susret takvom jednom Vašem zahtevu. Dakle, da pitam
15 sad prvo svedoka: gospodine, ukoliko bismo, recimo, malo pomerili Vaš odlazak,
16 da li bi Vam to stvorilo probleme ukoliko biste ostali ovde do petka?

17 SVEDOK: Ne bi mi pravilo probleme i rado bih ostao.

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Uredu. Gospođo Loukas, dakle, onda imate
19 nekih naznaka o tome kako će se dalje razvijati stvari. U ovom slučaju ste imali
20 puno sreće, ali za ubuduće da Vam kažem, da ne bi bilo nikakvih nesporazuma

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 ubuduće, Veće neće dozvoliti da se raspored menja ubuduće i da se dolazi u
2 situaciju kada moramo ponovo da pozovemo svedoka da bi se završilo unakrsno
3 ispitivanje. Dakle, u ovom slučaju ste imali sreće.

4 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Časni Sude, da, u ovom slučaju ste Vi rekli
5 da u slučaju da imamo nekih dana kada se uprazni raspored, kada imamo prazni
6 hod, samo da Vam kažem da ja neću sedeti skrštenih ruku, ja ću imati puno posla.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] [simultani prevod] Da. Svakako, svi imamo
8 jako puno posla.

9 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Da i ja sam Vam već rekla da ću ja
10 razgovarati sa gospodinom Krajišnikom danas u tri, a to će se desiti zapravo tek
11 u šest popodne, ali mislim da tu neće biti nikakvih problema.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite, gospodine Margetts.

13 G. MARGETTS: [simultani prevod] Časni Sude, sada bih hteo da dam svedoku
14 sledeći dokazni predmet broj 13 na našem spisku i to je jedan članak od 26.
15 februara 1991. godine.

16 SUDIJA ORIE: /prevod engleskog transkripta: "Gospođo sekretaru."/

17 GĐA SEKRETAR: /prevod engleskog transkripta: "To će biti dokazni predmet
18 Tužilaštva P540" /

19 G. MARGETTS: [simultani prevod]

20 P: Doktore Đokanoviću, ovaj dokument koji se sad nalazi pred Vama je
21 intervju koji je objavljen u *Borbi* 26. februara 1991. godine. Da li se sećate

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 da ste pročitali ovaj intervju sa doktorom Karadžićem u vreme kada je on
2 objavljen?

3 O: Ne, nisam čitao intervju kada je on objavljen, čitao sam ga u razgovoru
4 sa istražiteljima Haškog tribunala.

5 P: U ovom članku, doktore Đokanoviću, spominju se pitanja koja smo jutros
6 već obradili. Sad bih hteo da skrenem Vašu pažnju na to i da Vas zamolim da
7 prokomentarišete stavove koje je izneo doktor Karadžić. Prvi pasus koji bih sad
8 želeo da pogledamo je treći pasus u članku. Karadžić kaže, dakle treba imati na
9 umu da je ovo 26. februar 1991. godine, on kaže: "Mi smo sada u situaciji da
10 napravimo pravednu raspodelu teritorija i razgraničenje i da omogućimo narodima
11 da stvore države kakve žele, a onda ostvariti dobrosusedske odnose među njima."

12 Onda ide dalje, njemu je postavljeno pitanje, onda on daje odgovor, pa
13 onda mu se postavlja još jedno pitanje vezano za Sarajevski *summit* i
14 odgovarajući na to pitanje o Sarajevskom *summitu*, pitaju ga o sadašnjim
15 granicama i on kaže da: "Sadašnje granice nisu postavljene ni demografski niti
16 sa pristankom naroda. Te granice se jednostavno moraju revidirati i najpametnije
17 je primeniti etnički princip. Mislim da treba očekivati da će nas čitav svet u
18 tome razumeti. Istorijski princip jednostavno ne bi bilo moguće primeniti jer bi
19 se svako držao istorijske etape koja mu najviše odgovara. Uz to, etnički princip
20 je jedini mogući način da se mirno povuku nove granice među republikama."

21 Dakle, u tom trenutku, 26. februara 1991. godine, da li ste Vi smatrali da
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 su ovakvi komentari bili prikladni ili ispravni?

2 O: A... ovakav Karadžićev komentar u tom periodu je u svakom slučaju
3 neprikladan. On je u principu na tragu one politike koju je zagovarao i gospodin
4 Izetbegović sa mitinga u Bihaću. Jedina olakšavajuća o...okolnost za Karadžića u
5 ovom trenutku je to što je Izetbegović u Cazinu govorio ničim izazvan, a
6 Karadžić sada govori po... govori, odnosno priča o ovom... o teritorijalnom
7 razgraničenju posle mitinga u Bihaću kada je Izetbegović i glasno poručio o...
8 da želi građansku republiku, nezavisnu i građansku republiku Bosnu i
9 Hercegovinu.

10 P: A šta je to u Karadžićevim komentarima što Vi smatrate neprikladnim?

11 O: Kad se samo u naznakama govorilo o deklaraciji o suverenoj Bosni i
12 Hercegovini, znači ona nije još postala skupštinski materijal, važeći Ustav SR
13 BiH... Ustav BiH je bio važeći, Ustav SFRJ bio je važeći i on apsolutno u tom
14 periodu nije trebao da govori o...o...ovoj... ova... na ovaj način, da govori o
15 teritorijalnom razgraničenju, apsolutno neprikladan momenat i neprikladan
16 komentar jednog čovjeka čija je stranka dobila izbore u Bosni i Hercegovini i
17 koji je... i koja je predstavljala interese Srba u Bosni i Hercegovini. Krajnje
18 neodgovorna izjava.

19 P: Jeste li se Vi ponovo sastali sa Slobodanom Miloševićem u Sarajevu u
20 junu 1991. godine i ukoliko jeste, ko je bio prisutan na sastanku i o čemu se
21 diskutovalo?

22 O: U junu mesecu je bio drugi... druga... drugi sastanak predsednika
23 republika i članova predsjedništva SFRJ i po istom scenariju iz februara i u
24 junu mjesecu se Milošević sastao sa jednim brojem, ovaj, srpskih političara.
25 Sada je, u ovom slučaju, bio manji krug ljudi, ovaj, isto nas je izvjestio o
26 toku sastanka i pričali smo o... o ratu u Hrvatskoj i opasnostima da se hra...
27 rat iz Hrvatske prebaci na teritoriju Bosne i Hercegovine.

28 G. MARGETTS: [simultani prevod] Časni Sude, nažalost nismo dobili prevod.

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Prevodioci Vas mole da usporite jer im je
2 teško da Vas prate. Isto tako Vas molim da držite istu udaljenost od mikrofona
3 tako da oni ne moraju da menjaju jačinu zvuka. A, mislim da treba svedoka
4 zamoliti da ponovi odgovor.

5 Dakle, pitanje koje Vam je postavljeno je: da li ste se ponovo sastali sa
6 Slobodanom Miloševićem u Sarajevu u junu 1991. godine i ukoliko jeste, ko je još
7 bio na sastanku i o čemu se diskutovalo? Molim Vas da ponovite, pošto nismo
8 imali prevod.

9 SVEDOK: Da. I u junu 1991. godine sam se sastao sa gospodinom Miloševićem.
10 On je bio u istoj ulozi predsjednika Srbije na sastanku predsjednika republika
11 bivše SFRJ i članova Predsjedništva SFRJ. Po završnom sastanku sastali smo se u
12 vili Stojčević, nešto... nešto uži krug ljudi nego što je bio na prvom sastanku
13 u februaru, bili su članovi predsjedništva, predsjednik Skupštine, predsjednik
14 Srpske demokratske stranke, bio sam ja, i mislim da još je bilo dva-tri čovjeka,
15 ne sjećam se tačno ko je bio. Predsjednik Srbije nas je upoznao sa tokom tog
16 prethodnog sastanka i pošto je u tom periodu bilo aktuelno stanje u Hrvatskoj i
17 rat koji je bjesnio u Hrvatskoj, razgovarali smo o mogućnosti da se rat iz

18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Hrvatske prebaci u Bosnu i Hercegovinu. Moram da kažem, on je odgovorio to na
2 pitanje doktora Karadžića koji je... koji mu je postavio direktno pitanje i
3 rekao: "Naš narod se plaši da se rat iz Hrvatske prebaci u Bosnu i Hercegovinu."
4 Milošević je rekao: "Kako sada stvari stoje i zbog nekakvih političkih
5 inicijativa malo je moguće da će se rat iz Hrvatske prebaciti u Bosnu i
6 Hercegovinu."

7 To je period, mislim, kada su krenule inicijative gospodina Izetbegovića i
8 Kire Gligorova o rekonstrukciji Jugoslavije, o nekakvom labavijem statusu Bosne
9 i Hercegovine i Makedonije u odnosu na Srbiju i Crnu Goru.

10 G. MARGETTS: [simultani prevod] Hvala doktore Đokanoviću.

11 A sada, časni Sude, bih hteo da pustim jedan presretnuti razgovor da ga
12 svedok čuje i to je sledeći dokazni predmet koji je pod brojem 14 na našem
13 spisku, a datum je 13. august 1991. godine.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim sekretara da nam da broj.

15 G. MARGETTS: [simultani prevod] Časni Sude, mi ćemo CD dostaviti kasnije.

16 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] CD će biti dokazni predmet Tužilaštva
17 P541, a transkript razgovora će biti 541A.

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] [simultani prevod] A prevod će biti
19 541A.1.

20 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] Tako je.

21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite, nastavite.

22 Možda samo da kažem da je bilo neophodno da ovo dodamo, jer opšte pravilo
23 koje se odnose na sve druge dokumente da dokumenti označeni sa ".1" su uvek
24 prevodi originala.

25

26

27

28

29

30

1 [Sluša se presretnuti razgovor]
2 "DRAGAN ĐOKANOVIĆ: /nerazgovetno/ ...da ga treba Dragan Đokanović.
3 NEPOZNATA GOVORNICA: Dobro
4 RADOVAN KARADŽIĆ: Da?
5 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Dobro jutro.
6 RADOVAN KARADŽIĆ: Dobro jutro.
7 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Dragan Đokanović na vezi.
8 RADOVAN KARADŽIĆ: E da, dobro jutro. Odakle zovete?
9 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Zovem Vas iz Zvornika iz...ovaj, kancelarije
10 predsjednika Izvršnog odbora Vašeg SDS-a.
11 RADOVAN KARADŽIĆ: Aha.
12 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Kako ste mi Vi?
13 RADOVAN KARADŽIĆ: Evo, dobro je. Dežurni sam bio pa sam -
14 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Da vam kažem, ovi Vaši, ovaj, meni predlažu da
15 izmjestimo tribinu iz kino sale u sportsku dvoranu.
16 RADOVAN KARADŽIĆ: Ako će biti toliko svijeta, izmjestite.
17 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Da.
18 RADOVAN KARADŽIĆ: Je...jel' to oni predviđaju da će biti puno svijeta?
19 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Oni očekuju da će doći puno svijeta jer obavješteni su
20 svi m...mjesni odbori srpski, onda MBO jučer bio ovdje, ovi predstavnici MBO-a,
21 oni su jaki, oni imaju jaki ovdje odbor.
22
23
24
25
26
27
28
29
30

- 1 RADOVAN KARADŽIĆ: Aha.
- 2 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Pa, ovaj, smatraju da kino sala bila... ne bi
3 zadovoljila zainteresovane koji će doći.
- 4 RADOVAN KARADŽIĆ: Nem...nema problema, nek... nek prebace.
- 5 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Dobro. A ono oko Tuzle i oko obezbjeđenja, znači, samo
6 da ih pozovemo, jel'?
- 7 RADOVAN KARADŽIĆ: A i tu vidite, tu neka..., ovaj,...
- 8 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Da.
- 9 RADOVAN KARADŽIĆ: ...i... i stranka neka obezbjedi.
- 10 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Da i stranka obezbjedi?
- 11 RADOVAN KARADŽIĆ: Stranka mora 20-ak, 30 mladića obezbijediti da okolo
12 stoje, i tako.
- 13 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Da. Dobro ostaje onda termin sutra u 19 časova, sportska
14 dvorana.
- 15 RADOVAN KARADŽIĆ: Dogovoreno.
- 16 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: E, pa Vas čekamo.
- 17 RADOVAN KARADŽIĆ: Dogovoreno, hvala.
- 18 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Da Vas pitam, kad Vi očekujete da ćete doći ovdje?
- 19 RADOVAN KARADŽIĆ: Pa ne znam, negdje oko pola 7.
- 20 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Aha. E, odlično. Evo hoće da Vas čuje ovaj predsjednik
21 Izvršnog odbora Vašeg.
- 22 RADOVAN KARADŽIĆ: Daj ga.
- 23
- 24
- 25
- 26
- 27
- 28
- 29
- 30

1 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: E tako. Doviđenja.

2 RADOVAN KARADŽIĆ: Prijatno.

3 JOVO IVANOVIĆ: Halo.

4 RADOVAN KARADŽIĆ: Da?

5 JOVO IVANOVIĆ: Zdravo predsedniče, ja sam Jovo Ivanović, predsednik
6 Izvršnog odbora.

7 RADOVAN KARADŽIĆ: E, dobar dan. Kako ste?

8 JOVO IVANOVIĆ: Pa evo ovdje nas, je...jedno uže rukovodstvo sa Draganom,
9 pa pripremamo to za sutra uveče, ja ne bi o tome. Nego... tribina će trajat,
10 otprilike Vi znate, vrlo je teško predvidjeti, jedno sat-dva, je l' tako?

11 RADOVAN KARADŽIĆ: Sat i po do dva, jeste.

12 JOVO IVANOVIĆ: E sad, pitanje naše: da li Vi i ostali koji budu došli -
13 naravno mi ćemo tu uključiti i MBO itd., da li ste... da li imate vremena, da li
14 ste raspoloženi da napravimo jednu večeru?

15 RADOVAN KARADŽIĆ: Ja ne znam, vjerujte, mislim da... da ne bi trebalo
16 nešto posebno.

17 JOVO IVANOVIĆ: Pa ne mora bit posebno, jednostavno, u jednom ipak užem
18 krugu, na nekom... pa nek to bude i hotel, ovaj naš u Zvorniku. Mislim, ne mora
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 da -

2 RADOVAN KARADŽIĆ: Ne znam vjerujte, Vi procijenite, pa možemo, ovaj, onda

3 se odlučiti tamo...

4 JOVO IVANOVIĆ: Da.

5 RADOVAN KARADŽIĆ: ...bez nekog posebnog... Vi obezbjedite stol, al'

6 nemojte da prave nešto posebno, pa ćemo onda odlučiti. Zavisi od atmosfere i od

7 broja ljudi, i tako.

8 JOVO IVANOVIĆ: Dobro, važi.

9 RADOVAN KARADŽIĆ: Dogovoreno.

10 JOVO IVANOVIĆ: To sam ja samo htio.

11 RADOVAN KARADŽIĆ: 'Ajte, vidimo se sutra.

12 JOVO IVANOVIĆ: Dobro, važi. Doviđenja.

13 RADOVAN KARADŽIĆ: Prijatno."

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pretpostavljam da su prevodioci proverili

15 i uporedili pisani transkript sa onim što su čuli i ukoliko imate nekih

16 komentara sada i uvek, molim Vas da nas o tome obavestite.

17 A sada izvolite, gospodine Margetts.

18 G. MARGETTS: [simultani prevod]

19 P: Doktore Đokanoviću, jeste li prepoznali glasove koje ste čuli?

20 O: Da, to je telefonski razgovor doktora Karadžića i mene.

21 P: Je li bila i treća osoba u razgovoru?

22 O: Da, prisutan je bio, a i u razgovor se uključio, Jovo Mijatović,

23 predsjednik Izvršnog odbora Srpske demokratske stranke u opštini Zvornik. Jovo

24 Ivanović.

25 P: Doktore Đokanoviću, odakle ste nazvali gospodina Karadžića i gde se

26

27

28

29

30

1 nalazio gospodin Karadžić?

2 O: /nečujno/ je bio u...u Sarajevu, vjerovatno je bio u kancelariji Srpske
3 demokratske stranke čim se javio ženski, znači, bila /?je/ sekretarica
4 predsjednika K... Srpske demokratske stranke, doktora Karadžića, a ja sam ga
5 nazvao iz kancelarija opštinskog odbora Srpske demokratske stranke u Zvorniku.

6 P: Da li se sećate da ste vodili ovaj razgovor sa doktorom Karadžićem?

7 O: Da, sećam se i razgovora i povoda, svega se sećam

8 P: Možete li opisati sudijama zbog čega ste ga Vi nazvali i šta ste to
9 organizovali u Zvorniku?

10 O: To je ljeto 1991. godine, druga polovina, znači, od početka 1992...
11 1991. godine, politička situacija u Bosni i Hercegovini se zaoštravala iz dana u
12 dan. I mislio sam da bi te tenzije mogle da splasnu, ako bi krenuli nekakvi
13 miroljubivi razgovori, kompromisni razgovori, u ovom slučaju između predstavnika
14 srpske politike i predstavnika muslimanske politike u Bosni i Hercegovini.
15 Predstavnicima muslimanske bošnjačke organizacije, koju je osnovao gospodin
16 Zulfikarpašić, to je gospodin koji je bio prvi potpredsjednik Stranke
17 demokratske akcije, koga smo već spominjali danas ovdje u... na početku našeg
18 razgovora i njegov potpredsjednik je bio akademik Muhamed Filipović. Oni su
19 podržali tu... tu inicijativu o razgovorima srpske i muslimanske strane o
20 budućnosti u Bosni i Hercegovini. Ja sam iskoristio Zvornik zato što sam tamo
21 radio kao ljekar i mogao sam da... da kontaktiram dosta uglednih ljudi u gradu,
22 i Srba i Muslimana. A Zvornik je inače karakterističan kao grad upravo

23

24

25

26

27

28

29

30

1 muslimansko-srpski na samoj granici sa Srbijom, i mislio sam ako se tu desi
2 kompromis, ako tu dođe do dogovora da bi to moglo da postane... jednostavno da
3 se proširi po Bosni i Hercegovini.

4 Ovo što smo čuli u telefonskom razgovoru, to su dogovori za... za
5 sastanak. Znači, ja sam zvao Karadžića da... da potvrdi da će doći, pripremali
6 smo, znači, tu sportsku salu u Zvorniku za dva gosta.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Đokanoviću, da Vas zamolim da
8 povremeno pogledate na Vaš ekran i da sačekate dok ne vidite da se kretanje na
9 ekranu zaustavilo, pa da onda nastavite. Zato što govorite dosta brzo i naročito
10 kad su Vaši odgovori ovako dugi, molim Vas da periodično se zaustavite i da
11 sačekate dok se ne završi kretanje na ekranu.

12 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Hteo bih sad da iskoristim ovu priliku
13 da pitam svedoka šta on misli pod tim kada kaže da su se razgovori o političkoj
14 situaciji u Bosni i Hercegovini menjali svakodnevno. Šta ste pod tim
15 podrazumevali?

16 SVEDOK: Pa samo da su se pogoršavali skoro svakodnevno. Pa, spomenuo sam
17 već u dosadašnjem izlaganju, miting u Cazinskoj krajini sa koga je gospodin
18 Izetbegović poručio građansku republiku, a na kome su se vidjele i vezane
19 zastave sa lica Stranke demokratske akcije i Hrvatske demokratske zajednice. Pa
20 smo posle toga vidjeli ovaj intervju gospodina Karadžića koji ja tada s...
21 nisam, stvarno, čitao, ovaj, gdje govori o teritorijalnom razgraničenju. I
22 znači, to su... to je dobijalo na dinamici svakodnevno.

23 Jedni su zagovarali nezavisnost Bosne i Hercegovine, građansku republiku
24 bez naglašenog... bez naglašene ravnopravnosti naroda, a srpska strana je
25 upozoravala da to neće ići glatko, da mi imamo uporište u Ustavu SFRJ, da ćemo

26

27

28

29

30

1 ići na ostanak u Jugoslaviji, da ćemo identifikovati naše teritorije itd., itd.
2 Sve skupa, pom... po mom mišljenju to je ličilo na nešto što može da izazove,
3 ovaj, katastrofalne posljedice i zaista sam se te 1991. godine angažovao da se
4 rat izbjegne, ako je moguće. Ova tribina u Zvorniku je bila u... u tom cilju.

5 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Gospodine, jesu se ove diskusije
6 vodile između političara na visokom nivou, političkih aktera, ili su to bile
7 diskusije koje su bile proizvod situacije?

8 SVEDOK: Dosta toga je bilo i proizvod situacije, međutim, političari su
9 pratili dešavanje na terenu i trudili se da koliko-toliko odgovore, ovaj,
10 aktuelnom trenutku. Mislim, tog ljeta sam, pre ove tribine, imao jednu... jednu
11 tribinu u... u Sarajevu, u centru grada, na kojoj su mi gosti bili doktor
12 Karadžić, profesor Koljević, gospodin Krajišnik, isto sa tim ciljem da
13 upozorimo, ovaj, građane u Sarajevu na mogući ishod ovako zaoštrene politike.

14 I na tom sas... na tom... na toj tribini je gospodin Krajišnik govorio...
15 i govorio da se plaši, itekako da se plaši, ovaj, da muslimanska strana ugura u
16 skupštinsku proceduru deklaraciju o suverenosti Bosne i Hercegovine. To je
17 dokument koji je cijelu prvu polovinu 1991. godine bio aktuelan. Znači, njime se
18 mahalo, skoro prijetilo, a mi malo smireniji, dobronamjerniji, smo upozoravali
19 da Bosna i Hercegovina ima svoj Ustav koji joj garantuje i teritorijalnu
20 cjelovitost i nedjeljivost, koji garantuje ravnopravnost narodima, a ovo što se
21 dešava u Zvorniku je upravo sve na tom tragu. Znači, jednostavno događaji
22 smjenjuju jedan drugi.

23
24
25
26
27
28
29
30

1 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Hvala lepo.

2 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Oprostite, prije nego što se nastavi sa
3 ispitivanjem, da pitam nešto vezano za stranu 47, red 15, tamo stoji: "*quality*
4 *of the people*" a treba da stoji: "*equality*". Znači, treba da stoji
5 "ravnopravnost naroda".

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, ali Vi znate da ovo nije finalna
7 verzija transkripta i da se na njemu još kasnije radi kad mi završimo sednicu.
8 Izvolite, nastavite.

9 G. MARGETTS: [simultani prevod]

10 P: Doktore Đokanoviću, na tom sastanku, skupu u Zvorniku, da li ste
11 napravili neki pomak u Vašim razgovorima sa Zulfikarpašićem u vezi Vaše ideje o
12 tom da Bosna treba da ostane u okviru saveznih granica?

13 O: Miting je bio vrlo posve... posjećen. Bila je puna sportska dvorana u
14 Zvorniku i doktor Karadžić i gospodin Zulfikarpašić dočekani su aplauzima od
15 publike. Mirno je protekla, ovaj, ta tribina. Iskreno se razgovaralo. Posle
16 tribine nismo ostali u Zvorniku, nego smo nas trojica u jednom mjestu na putu od
17 š... Zvornika prema Sarajevu u pravcu Kladnja, u Tišći, ostali smo cijelu noć,
18 praktično, na večeri kod mojih prijatelja i detaljno smo razgovarali o... o... o
19 svemu.

20 Mislim da je gospodin Zulfikarpašić vrlo, vrlo suptilno shvatao težinu
21 situacije u Bosni i Hercegovini i da je kojom srećom on vodio, ovaj, politiku
22 muslimanske strane u Bosni i Hercegovini, mislim da bi se rat izbjegao.

23 P: Da li je Slobodan Milošević upoznat sa rezultatima Vaših razgovora sa
24 Zulfikarpašićem i je li on podržavao predloge koje ste Vi izneli?

25

26

27

28

29

30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

1 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Časni Sude, ja bih sada iznela jedan opšti
2 komentar u odnosu na ovu vrstu pitanja koja postavlja gospodin Margetts. Ovo je
3 jedno pitanje sa dva dela, dvodelno pitanje, i mislim da nije adekvatno da se na
4 ovaj način ispituje svedok.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, gospodine Margetts, možda je ovo
6 zaista trebalo podeliti u dva pitanja. Prvo pitanje, je li gospodin Milošević
7 bio obavešten o tome, a onda da pitate ono sledeće što ste mislili. To je mislim
8 adekvatniji način da ispitujete svedoka o ovoj materiji. Mislim da bi to
9 zadovoljilo i Odbranu a i Veće, u ovom slučaju.

10 G. MARGETTS: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.

11 P: Doktore Đokanoviću, da li je Slobodan Milošević upoznat sa diskusijama
12 koje ste vodili sa Zulfikarpašićem i rezultatima tih razgovora?

13 O: Gospodin Milošević nikako nije znao o... o... za tu tribinu u Zvorniku.
14 Ona je dogovarana između gospodina Karadžića, gospodina Zulfikarpašića i mene. I
15 možda su znali samo najbliži saradnici gospodina Zulfikarpašića i gospodina
16 Karadžića o ovoj tribini, i naravno, aktivisti Srpske demokratske stranke u... u
17 Zvorniku koji su radili na organizaciji, odnosno, na obaveštavanju građana
18 Zvornika o ovoj tribini, i naravno, Opštinskog odbora muslimanske bošnjačke
19 organizacije u Zvorniku. Međutim, sećam se vrlo dobro da je taj sastanak u

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 medijima u Srbiji praćen odlično poslije, znači, održavanja, i vidjelo se da
2 Srbija podržava jednu takvu... jednu takvu inicijativu.

3 Tih dana su gospodin Zulfikarpašić i gospodin Filipović i bili i gosti u
4 Beogradu i kol'ko ja znam, ovaj, o tome, i primio ih je i...i predsjednik
5 Srbije, Milošević. Čak su razgovarali detaljnije o... o... o nek...nekim
6 stvarima, a to je da ako bi Muslimani iz Bosne i Hercegovine ostali u
7 Jugoslaviji, onda se otvaraju vrata svih mogućih dogovora između... znači, na
8 najvišem nivou, celokupnih dogovora između srpskog i muslimanskog naroda. Pa je
9 konkretno re... predloženo muslimanskoj strani: "Koliko date vlasti Srbima u
10 Bosni i Hercegovini, toliko ćete imati vlasti u Beogradu." Čak se išlo još i
11 detaljnije u nekim stvarima, pa je to predlagano da predsjednik Stranke
12 demokratske akcije, gospodin Izetbegović, bude i... i prvi predsjednik bude i
13 predsjednik jedne takve države, a da gospodin Zulfikarpašić bude predsjednik
14 jednog od Vijeća u Saveznoj skupštini.

15 Znači, jednostavno, obezbjeđivanje jedne potpune ravnopravnosti, a o tome
16 se javno govorilo da se upozna publika u Bosni i Hercegovini, da to nisu
17 zakulisne radnje, nego jednostavno jedna... jedn...jedna potreba, ovakve
18 političke priče i mogućih dogovora.

19 G. MARGETTS: [simultani prevod] Časni Sude, želio bih da pređemo na
20 sljedeći dokazni predmet. Ponovo se radi o presretnutom razgovoru i htio bih da
21 ga pustimo. A htio bih isto tako svjedoku predočiti jedan tekst iz *Oslobođenja*
22 od 3. oktobra 1991. Riječ je o dokaznim predmetima koji su pod brojevima 15 i16
23 na našem spisku.

24 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Predstavnice Tajništva.

25

26

27

28

29

30

1 RADOVAN KARADŽIĆ: Molim?

2 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: /nerazgovetno/

3 RADOVAN KARADŽIĆ: Engleska Vlada, dakle...dakle, vojska dobiva odriješene
4 ruke.

5 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Dobila je. A jeste čuli za ovo šta je ova Vrhovna
6 komanda oružanih snaga izdala, kakvo saopštenje?

7 RADOVAN KARADŽIĆ: Ne.

8 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Pustili su, ovaj, saopštenje predsjedniku pre...
9 Republike Hrvatske, Vladi Hrvatske, da će svaki... na svaki napad na kasarnu
10 /nerazgovetno/ odgovoriti uništavanjem objekata od... od vitalnog značenja za
11 taj grad i za Republiku Hrvatsku.

12 RADOVAN KARADŽIĆ: Aha, odlično.

13 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: To je odlično. Ma ovo je krajnje vrijeme da
14 /nerazgovetno/

15 RADOVAN KARADŽIĆ: Ma odlično je. Ne... vraćaju mi se ovi ljudi, Boga mu,
16 uopšte ne osećaju da su u vojsci, tamo dođe, izležavaju se...

17 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Aha.

18 RADOVAN KARADŽIĆ: ...nema ni drila nikakvoga, nema vojničkog postupanja.
19 Komanda im ne odgovara, izdajnička, mlaka, nekakva.

20 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Pa ja... mene je vojska najviše brinula ovih dana...

21 RADOVAN KARADŽIĆ: Da, da.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: ...pa ljudi moji, pa da ima imalo nekakve discipline, to
2 je trebalo energičnije odgovoriti na... na... na ove provokacije.

3 RADOVAN KARADŽIĆ: Da, da. Ma ja.

4 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Recite mi, je l' bilo sinoć razgovora sa SDA-om?

5 RADOVAN KARADŽIĆ: Jeste.

6 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: I kako idu?

7 RADOVAN KARADŽIĆ: Pa ide dobro, ja mislim da ide dobro.

8 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Aha.

9 RADOVAN KARADŽIĆ: Ja mislim da ide dobro. Ako se držimo riječi i tako, ali
10 mislim da -

11 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: /nerazgovetno/ ...držimo se mi, naša strana se drži, ali
12 da li se oni drže -

13 RADOVAN KARADŽIĆ: Da, videćemo.

14 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Meni je jučer Nikola rekao da ste im dali onaj papir što
15 su oni tražili.

16 RADOVAN KARADŽIĆ: Da, da.

17 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Pa sad bi oni kao trebali odgovoriti napismeno.

18 RADOVAN KARADŽIĆ: Da, oni su, eto, možda bi trebalo neke eksperte
19 postaviti da oni rade to i tako.

20 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: A recite mi, ovaj, ono neko veče... što su... što su
21 bile... Yutel, oni papiri što su kružili, ovaj, je li to nanijelo kakvu štetu?

22 RADOVAN KARADŽIĆ: Pa ne vjerujem da je nanijelo kakvu štetu, mislim, samo
23 do...doprinijelo je da...da se... da Srbe mr... više mrže, ali to je... al' to
24
25
26
27
28
29
30

1 mrzi onaj ko hoće i inače mrzi, a onaj ko neće da mrzi on ni ne vjeruje u to.

2 Jer to je... to su falsifikati, to je -

3 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Vi ste mi dobro, inače?

4 RADOVAN KARADŽIĆ: Dobro, hvala Bogu.

5 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Jeste optimista... bez obzira na sve ovo što se -

6 RADOVAN KARADŽIĆ: Pa ja mislim da jesam, ja mislim da jesam. Mislim, da
7 ide... da će se neki prirodni tokovi uspostaviti, i tako.

8 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Dobro, moj doktore. Drago mi je da smo se čuli.

9 RADOVAN KARADŽIĆ: Hvala, pa se čujemo uskoro opet.

10 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Hvala puno.

11 RADOVAN KARADŽIĆ: Prijatno."

12 G. MARGETTS: [simultani prevod] Časni Sude, rečeno nam je da bi bolji
13 način da se pozabavimo sa ovim presretnutim porukama bio da predamo pojedinačne
14 CD-ove, tako da, uz Vaše dopuštenje, mi ćemo tako napraviti.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] [simultani prevod] Ako se Vaš referent za
16 predmet i predstavnicu Tajništva složete, mi smo sretni kako god oni odluče.

17 G. MARGETTS: [simultani prevod] Hvala.

18 P: Doktore Đokanović, da li prepoznajete ove glasove iz presretnutog
19 telefonskog razgovora?

20 O: To je razgovor doktora Karadžića i... moj glas.

21 P: U tom periodu, doktore Đokanoviću, da li ste Vi pomno pratili

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 događaje u Hrvatskoj?

2 O: /nečujno/ ...da se sjetim koliko pomno, ali u svakom slučaju sam
3 pratio.

4 P: Nakon razgovora o događajima u Hrvatskoj Vi i doktor Karadžić
5 razgovarate o jednoj temi o kojoj nam nije potpuno jasno o čemu se radilo iz
6 teksta. Da li se možete konkretno sjetiti na šta ste referirali u to vrijeme
7 kada ste razgovarali?

8 O: To je vrijeme kada... ja ne znam ko su bili ti, da li su to bili
9 pristalice hrvatskih vlasti, pristalice pojedinih hrvatskih stranaka, u svakom
10 slučaju ti ljudi su napadali na kasarne Jugoslovenske narodne armije, čak mislim
11 da su ih i opkoljavali, nisu dozvoljavali da... da... da se u kasarne dopremi
12 hrana. To je ono što znam... što znam iz medija. I sve nas je čudilo jedno takvo
13 mlako ponašanje armije koja ne...nije u stanju da za... da zaštititi ni... ni...
14 ni svoje pripadnike, ni svoje objekte. Tako da sam ja u svakom slučaju pozdravio
15 u tom trenutku saopštenje komande, Vrhovne komande JNA iz Beograda, da će
16 štititi, ovaj, te... te kasarne. To je bilo jedno saopštenje, čak jedno
17 upozorenje koje je politički odgovaralo nama u Bosni i Hercegovini, da se i u
18 Bosni i Hercegovini shvati da vojska neće tako lako da... da... da se raspadne,
19 da će čuvati državu.

20 A ja sam spomenuo i... i neki dopis tamo Karadžiću, i pokušavam da se
21 sjetim šta bi to moglo da bude, pošto se to radi o vremenu kad smo pripremali
22 plebiscit srpskog naroda. Mislim da je to, ovaj, poziv na jedan sastanak
23 višestranački u Sarajevski hotel *Holiday In* upravo pred plebiscit srpskog
24 naroda.

25

26

27

28

29

30

1 P: Doktore Đokanoviću, pred Vama je jedan tekst iz *Oslobođenja*.
2 Odgovarajući na jedno od pitanja predsjednika, Vi ste spomenuli taj tekst koji
3 ste pripremili, koji je bio objavljen. Recite, da li je to taj tekst o kojem ste
4 govorili u razgovoru? Pri tom mislim na dokazni predmet P543.

5 O: Moguće da je to taj tekst. Vrlo moguće.

6 P: Doktore Đokanoviću, zamoliću Vas da na brzinu pročitate taj tekst, a
7 onda ću Vas zamoliti da pogledate konkretne njegove dijelove.

8 O: Da.

9 P: U tekstu... ustvari, prvo da potvrdimo da li je riječ o tekstu koji ste
10 Vi napisali, koji je bio objavljen u *Oslobođenju* u oktobru 1991.

11 O: Da, to je tekst koji sam ja napisao i koji je objavljen u *Sarajevskom*
12 *Oslobođenju* 3. oktobra 1991.

13 P: U tekstu kažete da bi rat koji bi mogao izbiti, da bi to mogao biti
14 najkatastrofalniji rat, međunacionalni, međuvjerski rat. Dakle, Vi kažete da bi
15 "BiH mogao zahvatiti najkatastrofalniji međunacionalni rat do sada nepoznat u
16 povijesti."

17 Kažete negdje dalje da "Jugoslavija postoji kao savezna država i da Ustav
18 garantira ravnopravnost republika i pravo na samoopredjeljenje ljudima koji žive
19 na teritoriju. Samo na temelju toga je moguće koordinirati nacionalne interese
20 Muslimana, Srba i Hrvata i riješiti političku krizu u BiH na miroljubiv i
21 demokratski način. Ako bilo koja od stranaka odluči da zanemari ovu činjenicu,
22 to dovodi do opasnosti da narod te stranke bude uvučen u ludilo međunacionalnog
23 rata."

24 Dakle, 1991. godine, da li je Vaše mišljenje bilo da u slučaju da
25
26
27
28
29
30

1 Muslimani i Hrvati nastave sa svojom namjerom, naime, da se uspostavi nezavisna
2 Bosna i Hercegovina, da bi rezultati mogli biti ovakvi kakve ste Vi naveli u
3 ovom tekstu?

4 O: Ja sam tako tada stvarno mislio i to sam napisao, i nažalost, vrijeme
5 je pokazalo šta se desilo. Niko nije bio spreman na kompromis. Nisu igrali
6 otvorenih karata, nisu uvažavali ni trenutne pozicije, ni buduće interese i
7 desio se rat.

8 P: Po Vašem mišljenju, da li su Muslimani bili otvoreno i jasno upoznati
9 sa stavovima Srba?

10 O: Jesu. Jesu sigurno, sve im je bilo otvoreno.

11 P: Da li je Vama u to vrijeme bilo jasno koja grupa u tom potencijalnom
12 sukobu ima podršku Srbije i saveznih ustanova?

13 O: Teško pitanje. Hrvatski narod je imao podršku u Hrvatskoj i od
14 Hrvatske. Srbi iz Bosne i Hercegovine imali su podršku Srba iz Srbije i Srbije.
15 A bosanski Muslimani mogli su da se oslone samo na ono što oni urade unutar
16 Bosne i Hercegovine i kako se organizuju. I vjerovatno su imali još nekakva
17 obećanja i pomoć sa strane od nekih zemalja koje su im skloni po vjeri.

18 P: U svjetlu toga, a u ovo vrijeme kada ste Vi sastavili ovaj tekst, što
19 ste Vi očekivali kakav će biti odgovor Muslimana na -

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Margetts, ja bih također želio
21 da čujem odgovor na drugi dio Vašeg pitanja ranije, naime, o posljedicama.

22 U Vašem prethodnom pitanju ste govorili o podršci Srba i saveznih
23
24
25
26
27
28
29
30

1 institucija. Svjedok je odgovorio, ali nije odgovorio ništa o samim saveznim
2 institucijama. Molim Vas, zamolite svjedoka da to uradi.

3 G. MARGETTS: [simultani prevod]

4 P: Doktore Đokanoviću, Vijeće je napomenulo da ste, odgovarajući na
5 pitanje gdje se tražilo da kažete nešto o Srbiji, a i o saveznim institucijama,
6 a Vi ste u odgovoru govorili o podršci iz Hrvatske Hrvatima, podršci iz Srbije,
7 ali niste spomenuli savezne institucije. Dakle, molim Vas obavijestite i Vijeće
8 o tome.

9 O: U ovom tekstu se ja nisam ni bavio tim stvarima, samo sam naveo da
10 Jugoslavija u tom trenutku postoji kao država, kao subjekt međunarodnog prava,
11 da postoje njene savezne institucije, pa ako je ona subjekt međunarodnog prava i
12 savezne institucije su legalne, tako da... pošto je polit... zvanična politika
13 Srbije i Crne Gore u tom trenutku ostanak u Jugoslaviji, Srbi u Bosni i
14 Hercegovini ni...nisu se ni jednog trenutka kolebali, uvijek je bilo - ostanak u
15 Jugoslaviji. To znači da druge dvije strane, Muslimanska i Hrvatska, morale su
16 da računaju sa takvom pozicijom srpskog naroda iz Bosne i Hercegovine. Znači,
17 apsolutno prijateljska podrška srpskog naroda iz Srbije i Crne Gore, da računa
18 na... na politiku zvan..., na podršku zvanične politike Srbije i Crne Gore i
19 saveznih institucija koje... koje postoje.

20 P: U svjetlu ove podrške država koje su stajale na strani Hrvata, odnosno
21 Srba, dakle, što ste predviđali da će Muslimani pokušati tražiti tokom pregovora
22 s vama?

23 O: Pa u ovom trenutku što je meni bilo nejasno i što je mnogima bilo
24 nejasno to je stav Hrvata iz Bosne i Hercegovine. Oni se javno nisu izjašnjavali
25 ni o politici Hrvatske, a podržali su politiku Stranke demokratske akcije i put

26

27

28

29

30

1 ka nezavisnosti Bosne i Hercegovine. Ja sam ovime...ovim tekstom htio da
2 iniciram da intelektualci iz Hrvatskog naroda iz Bosne i Hercegovine progovore
3 na ovu... na ovu temu, jer ako se Hrvatska otcepljuje od Jugoslavije, a oni su
4 isto tako suvereni i konstitutivni u Bosni i Hercegovini, kakvo je njihovo
5 mišljenje po tom pitanju. Da li podržavaju secesiju Hrvatske? Da li žele da
6 ostanu u Bosni i Hercegovini? Da li žele da Bosna i Hercegovina ostane u
7 Jugoslaviji ili šta imaju u na... na... na... na umu? U tom slučaju, da je
8 postojao jasan stav hrvatske politike -

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Zamoliti ću Vas ponovo da malo usporite.

10 To je bio kraj Vašeg odgovora, ako sam dobro shvatio? Izvolite. Molim Vas
11 samo obratite pažnju na ovo na ekranu, kad se zaustavi kursor onda možete
12 nastaviti. Hvala.

13 SVEDOK: Znači, da se poznavao stav hrvatske politike u Bosni i
14 Hercegovini, onda bi bilo mnogo lakše da dođe do usklađivanja interesa preostala
15 dva naroda, jer to je bilo i glavni... glavni kamen spoticanja u ovim prethodnim
16 razgovorima koji su... koji su se dešavali u toku ljeta. Znači, ona inicijativa
17 sa Zulfikarpašićem, pa jedna beogradska inicijativa koju su inicirali zvanični
18 organi iz Beograda a koju je podržao predsjednik Skupštine Bosne i Hercegovine,
19 gospodin Krajišnik i koja je u svakom slučaju bila jedna... jedna pozitivna
20 aktivnost. To bi bio konačan odgovor.

21 G. MARGETTS: [simultani prevod]

22 P: Spomenuli ste podršku koju bi Srbi mogli dobiti od saveznih
23
24
25
26
27
28
29
30

1 institucija. Na koje ste konkretno savezne institucije ori tom mislili?

2 O: Pa nisam ja tada mislio o... o... o podršci u tom smislu kako
3 vjerojatno Vi sada razmišljate poslije te vremenske distance. Ja sam govorio o
4 egzistiranju savezne države, o egzistiranju njenog Ustava, njenih institucija.
5 Sve je to dio međunarodnog prava i to ne može tek tako da nestane, a pošto mi
6 želimo da ostanemo u toj državi, znači, to je ta naša strana. Sve skupa, nisam
7 identifikovao sada neki... neki pojedinačni savezni organ koji bi trebao da nam
8 se... da nam pomogne u određenom trenutku, ali u svakom slučaju zna se koji su
9 to savezni organi koji mogu da pomognu nekome ko je u problemima.

10 P: U ovo vrijeme u oktobru 1991. godine, da li je Vama bilo jasno što bi
11 se dogodilo Muslimanima i njihovim interesima ukoliko bi oni nastavili a
12 proglašenjem nezavisne države Bosne?

13 O: Pa oni nisu mogli sami proglasiti nezavisnu Bosnu i Hercegovinu. Mogla
14 se formirati samo jedna neprincipijelna parlamentarna većina od poslanika iz
15 reda muslimanskih stranaka i nekih drugih poslanika, bilo iz srpskih ili
16 hrvatskih stranaka. U ovom trenutku je bilo iluzorno očekivati podršku srpskih
17 političara u parlamentu, a bilo je vrlo realno očekivati podršku Hrvatske
18 demokratske zajednice u parlamentu Bosne i Hercegovine.

19 I to je bila konstantno prijeteća mogućnost stvaranja te neprincipijelne
20 parlamentarne većine.

21 P: Jesu li Muslimani bili u stanju da sami sebe zaštite u slučaju
22 izbijanja rata?

23 O: Moja razmišljanja u tom trenutku su sezala samo do... do te katastrofe.
24 Nisam se baš bavio prognozama šta bi moglo da se desi, ali mi je bilo jasno da
25 će... da... da bi mogla da se desi katastrofa koju istorija pre toga nije
26 zabilježila.

27 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Margetts, ja obično ne bih

28

29

30

1 komentirao Vaša pitanja, posebno kada Obrana nije uložila prigovor, međutim, u
2 Vašem pitanju se podrazumijeva, a pri tom mislim na pitanje: da li bi Muslimani
3 bili u stanju da se odbrane u slučaju da izbiје rat. Dakle, da je postojala
4 jedna strana koju bi trebalo štiti što je prilično sugestivno, mislim da to ne
5 bi trebalo biti sadržano u pitanju, posebno ne tokom glavnog ispitivanja.

6 G. MARGETTS: [simultani prevod] Hvala, časni Sude, preformulirati ću
7 pitanje.

8 P: Dakle, u svijetlu relativne snage državnih institucija iza Hrvata, Srba
9 i Muslimana, kakav je bio relativan položaj Muslimana kada govorimo o
10 naoružanju?

11 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Časni Sude, nije postavljena osnova za ovo
12 pitanje barem što se govori o saznanjima svjedoka u vezi sa -

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Mislim da u slučaju da svjedok bude nešto
14 rekao o tome onda će ispasti da bi on mogao to reći na pretpostavci da on nema
15 saznanja. Međutim, ako ima neka saznanja, on će nam svakako i to reći.

16 Molim Vas, odgovorite na pitanje koje je postavio gospodin Margetts,
17 dakle: u svijetlu relativne snage državnih institucija iza Hrvata, Srba i
18 Muslimana, kakav je bio relativan položaj Muslimana, a u vezi sa naoružanjem?

19 SVEDOK: Ja sam znao, zahvaljujući medijima, pre svega u intervjuu
20 gospodina Zulfikarpašića, kad... kad spominje, a imali smo taj intervju na
21 početku razgovora, kad kaže da se Stranka demokratske akcije naoružava. O kakvom
22 je tu naoružanju moglo da bude govora u odnosu recimo na naoružanje koje je

23
24
25
26
27
28
29
30

1 mogla da ima Hrvatska država ili savezna država koja već ima silne, ovaj, vojne
2 resurse. Znači, šta god da su mogli da kupe i da imaju, to je ništa u odnosu na
3 ono čime su mogli u budućnosti da raspolažu i Hrvatska i Srbija, odnosno,
4 savezna država Srbije i Crne Gore.

5 G. MARGETTS: [simultani prevod]

6 P: Doktore Đokanoviću, koliko sam shvatio, Vi ste bili prisutni na
7 sjednici Skupštine SR BiH-a održane 15. oktobra 1991. kada je SDA iznio na
8 dnevni red memorandum o nezavisnosti Bosne i Hercegovine. Molim Vas, ispričajte
9 Vijeću šta se događalo uveče 14. oktobra 1992. i tokom te sjednice 15. oktobra
10 1991. godine, iz Vaše perspektive.

11 O: To je po mom mišljenju ključni, prelomni trenutak u Bosni i
12 Hercegovini. Sve vrijeme u tih prethodnih devet i po mjeseci ta Deklaracija o
13 suverenoj Bosni i Hercegovini, tako se tada zvala, je visila kao Damoklov mač
14 iznad svi... iznad naših glava u Bosni i Hercegovini. Ali je potreban jedan uvod
15 pre odgovora, konkretnog, na... na... na ovo pitanje, a to je zašto je gospodin
16 Krajišnik postao predsjednik Skupštine Bosne i Hercegovine? Moguće da i gospodin
17 Krajišnik to ne zna.

18 Odmah poslije izbora u Bosni i Hercegovini, doktor Karadžić i ja smo
19 razgovarali o raspodjele funkcija u Bosni i Hercegovini, i doktor Karadžić mi je
20 rekao da mu je Izetbegović ponudio da bira funkciju za Srbe... da li... da li
21 hoće Srbi da prihvate funkciju predsjednika predsjedništva Bosne i Hercegovine,
22 ili će da prihvate funkciju predsjednika Skupštine koja je druga po moći, ili će
23 da... treća po moći, to je bila funkcija predsjednika Vlade, ona je pripadala
24 trećem narodu u Bosni Hrvats... Hrvatima. ja sam zagovarao varijantu da Srbin
25 bude predsjednik predsjedništva jer on reprezentuje Bosnu i Hercegovinu, konačna

26

27

28

29

30

1 je instanca u proglašenju zakona, dok je Karadžić imao argumentaciju da sve što
2 se bude donosilo, a na štetu srpskog naroda, donositi će se u parlamentu, i da
3 je mnogo mudrije da naš čovjek bude predsjednik Skupštine Bosne i Hercegovine.

4 Ostala je onda samo dilema ko će to da bude o... o... o... od Srba.

5 Znajući da se... da je to aktuelan trenutak, mene su lobirali ljudi iz Foče koji
6 su hteli da Vojo Maksimović, univerzitetski profesor iz Sarajeva, rodnom iz Foče,
7 da bude predsjednik parlamenta. Međutim Karadžić... to sam ja rekao Karadžiću,
8 ali on je to odbacio kao već iz...iz tog regiona imaju funkcionera, a to je
9 Velibor Ostojić koji je predsjednik Izvršnog odbora Srpske demokratske stranke.

10 Onda mi je rekao u razgovoru: "Da, ja sam prihvatio tu njegovu
11 argumentaciju da naš čovjek u parlamentu može da spriječi donošenje nekog
12 protivustavnog dokumenta." I spomenuo je gospodina Krajišnika kao mogućeg
13 predsjednika Skupštine. Rekao mi je da poznaje gospodina Krajišnika od ranije,
14 da su vrlo slični po... po temperamentu i karakteru, čak i da su im roditelji
15 slični. Ja, naravno, nisam poznavao gospodina Krajišnika, osim iz viđenja. Vidio
16 sam ga samo na jednoj tribini pred izbore de... u Bosni. Bila je to tribina u
17 opštini Novo Sarajevo u jednom domu kulture "Vaso Pelagić", gospodin Krajišnik
18 je bio član ra...radnog predsjedništva koje je pripremiло tu tribinu.

19 Znači, gospodin Krajišnik je dobio ulogu da štiti interese Srba u... u
20 Bosni i Hercegovini kroz funkciju predsjednika parlamenta. I zaista, sve vrijeme
21 do te noći, on je upozoravao, i na sastancima i javno, da je ta deklaracija koju
22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 su poslanici Stranke demokratske akcije stalno zagovarali, pa političari u
2 medijima je spominjali, da je ona opasnost, da se toga najviše plaši itd., itd.

3 Uoči same te Skupštine, mene je pozvao jedan moj sportski prijatelj i
4 rekao mi da je vrh stranke Stranke demokratske akcije donio odluku da se taj
5 dokument usvoji u Skupštini. Čak mi je rekao da je tadašnji ministar inostranih
6 poslova Njemačke, Genscher, direktno razgovarao sa Izetbegovićem i rekao mu je:
7 "Vi donesite samo papir u Hag." I napravljen je plan da skupština može da traje
8 do 12 časova, znači do podne onog dana kada je avion iz Sarajeva, sa Sarajevskog
9 aerodroma Butmir odletio u pravcu Haga.

10 Ja sam upoznao te večeri kad sam saznao za tu informaciju doktora
11 Karadžića, kasno veče, uveče sam ga pozvao telefonom, a on mi je rekao:
12 "Videćemo se sutra ujutro u kabinetu kod gospodina Krajišnika." Rano ujutro smo
13 se našli u kabinetu kod gospodina Krajišnika i ja sam im to ispričao. Bili su
14 prilično tihi i bez komentara. Ja sam stekao utisak da oni, ako sam ja već preko
15 nekakvih svojih izvora saznao, da i oni, i zbog većeg uticaja od mene, verovatno
16 to već znaju, pa im to nije bilo iznenađenje.

17 Negdje u toku tog dana kako je vrijeme odmicalo, a i prolazilo vrijeme za
18 ono što se realno moglo učiniti u tom trenutku, po mome mišljenju, a moje je
19 mišljenje bilo da mi sa ovom informacijom moramo izaći u javnost da u... u... u
20 upoznamo i bosanskohercegovačku javnost, i jugoslovensku javnost, i svjetsku
21 javnost šta se sprema u parlamentu Bosne i Hercegovine. Bio sam za to i da se

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 pozovu građani na demonstracije da i ovi poslanici koji su se dogovorili, da
2 znaju šta ih čeka kad otvore vrata parlamenta. Međutim, vrijeme je izmicalo i ja
3 sam u neko doba gospodina Krajišnika pitao... Da, to jutro mi je rekao:
4 "Doktore, imam ja lijek za to." Ja sam povjerovao da... da... da ima lijek i bio
5 sam prilično opušten jedno vrijeme tog dana. Onda sam ga uvečer pitao: "Pa dobro,
6 a koji je to lijek?" On mi je rekao da po poslovniku o radu Skupštine ima pravo
7 da zaključi Skupštinu, skupštinsko zasjedanje i da niko nema po poslovniku o
8 radu Skupštine Bosne i Hercegovine pravo da sazove novu Skupštinu, a pogotovo ne
9 da nastavi rad te Skupštine.

10 Ja sam ostao zaprepašćen, rekao sam: "Pa oni ne poštuju ni ustave, zašto
11 bi poslovali... poštovali poslovnik o radu Skupštine?" Međutim, ostalo je tako
12 kako je ostalo. Gospodin Krajišnik je zaključio skupštinsko zasjedanje, otišli
13 smo u njegov kabinet, doktor Karadžić, gospodin Krajišnik i ja i propratili smo
14 na TV ekranu nastavak te... te... tog skupštinskog zasjedanja. Potpredsjednik
15 Skupštine, hrvatski poslanik Mariofil Ljubić je, znači, nelegalno, otvorio
16 skupštinsko zasjedanje, usvojili su taj memorandum o nezavisnosti Bosne i
17 Hercegovine mimo volje srpskih poslanika i to je bio prelomni trenutak. Znači,
18 praktično tim činom je trasiran put u pravcu rata.

19 P: Doktore Đokanoviću, da li možete da opišete položaj predsednika
20 Skupštine? Da li to možete da opišete Veću?

21 O: Pa u našim uređenjima na... na... na... na balkanskom prostoru
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 predsjednik Skupštine je druga ličnost poslije predsjednika države.

2 P: A što se tiče efektivne vlasti u državi Bosni, koja ovlašćenja ili
3 koliko vlasti je imao predsjednik Skupštine?

4 O: Ne bih mogao da govorim o... o... o tim kategorijama koliko je imao
5 vlasti. Na kraju, ja nisam ekspert, ovaj, pravni, da bih mogao to precizno da...
6 da odmjerim, ali u svakom slučaju sa te funkcije je imao političke moći. Imao je
7 dosta pristupa medijima, a onda, pogotovo kad se radi o gospodinu Krajišniku, on
8 je vrlo vješto koristio tu funkciju predsjednika Skupštine. Jednostavno, u tom
9 periodu on je doživio fantastičnu medijsku promociju. On je... on je
10 opšteprihvaćen od srpskog naroda u Bosni i Hercegovini. Čak je u jednom
11 trenutku, ovaj, i gospodin Milošević na ovom... jednom od sastanaka, mislim da
12 je to bilo u junu, rekao da je gospodin Krajišnik najbolji predsjednik Skupštine
13 na... na... na...na... na prostoru bivše Jugoslavije.

14 P: Kad su Muslimani stavili memorandum na dnevni red, šta je uradio
15 gospodin Krajišnik?

16 O: Ja sam sve ispričao već.

17 P: Oprostite doktore Đokanoviću, koliko sam ja shvatio, došlo je do
18 sastanka ujutro u kancelariji Momčila Krajišnika, gde ste Vi sa gospodinom
19 Krajišnikom i gospodinom Karadžićem razgovarali o predstojećem memorandumu i
20 samo sam hteo da budemo sasvim jasni u pogledu toga šta se desilo u toku dana, u
21 događajima koji su se odvijali.

22 Prema tome, molim Vas da, možda i po drugi put nam ispričate šta je
23 gospodin Krajišnik uradio kada je memorandum stavljen na dnevni red.

24 O: Kada je memorandum uvršten u dnevni red jedina mogućnost, osim ovog što
25 sam ja zagovarao, znači, vanparlamentarnih demonstracija i... i... i

26

27

28

29

30

1 konferencija za domaće i strane novinare da ih upozorimo šta će se desiti u
2 Bosni i Hercegovini, odnosno, u parlamentu Bosne i Hercegovine, srpski poslanici
3 su radili jedino što su mogli u tom trenutku, a to je da se iz-redaju jedan za
4 drugim svi, da upozoravaju, da upozoravaju da se ne usvoji taj memorandum.
5 Međutim, sve je to bilo sračunato. Tačno se znalo koliko poslanik ima... kol'ko
6 ima vremensko pravo da iskoristi za svoju diskusiju.

7 I znači, na... na u toku rada Skupštine muslimanski i hrvatski poslanici
8 se apsolutno nisu javljali, znači, srpski poslanici su trošili svoje vrijeme i
9 ovi su samo čekali glasanje. Pošto to je gospodin Krajišnik osjetio i vidio šta
10 je... ne mogu da se precizno sjetim tih rečenica šta im je rekao pre... pre nego
11 što je zaključio skupštinsko zasjedanje, ali se precizno sjećam da je zaključio
12 skupštinsko zasjedanje krajnje legalno po poslovniku Skupštine Bosne i
13 Hercegovine.

14 P: Rekli ste da su se Srbi javljali za reč. Šta su oni to govorili, šta su
15 iznosili Muslimanima i Hrvatima?

16 O: Iskreno da Vam kažem, ovaj, bio sam vrlo zabrinut. Ja sam znao ono što
17 možda i poslanici nisu ni znali, tako a ja nisam ni pratio nešto njihove, ovaj,
18 njihove diskusije, ali može se to vidjeti na osnovu stenograma sa te... sa te
19 Skupštine. Ne bih mogao precizno odgovoriti na to pitanje.

20 P: Da li se sećate da li se doktor Karadžić obratio?

21 O: Pa ne... ne nemoguće je da se doktor Karadžić nije obratio na toj
22 skupštini i upozorio.

23 P: Da li se sećate da se jeste njima obratio i ukoliko da, da li se sećate
24 šta im je rekao?

25 O: Nisam siguran u ovo što ću sada da kažem, ali mislim da... da se o tome
26 radi... da je Karadžićevo upozorenje bilo ono upozorenje koje se vrlo često vrti

27
28
29
30

1 po medijima, a... a to je, ovaj, ona rečenica: "U slučaju rata između Srba i
2 Hrvata, nestaće Muslimana." Ali, ne bih bio baš siguran da se to radi upravo o
3 tom skupštinskom zasjedanju. Ili je bilo na tom, ili na nekom pre toga.

4 G. MARGETTS: [simultani prevod] Časni Sude, sada bih hteo da pređemo na
5 sledeći dokazni predmet, a to je opet presretnuti razgovor.

6 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Ja bih želeo da postavim jedno pitanje
7 svedoku.

8 Gospodine, ukoliko sam Vas ja dobro shvatio, Vi ste rekli da je gospodin
9 Krajišnik zaključio sednicu i da posle toga ste otišli u njegovu kancelariju. Ko
10 je još tamo bio?

11 SVEDOK: Doktor Karadžić, gospodin Krajišnik i ja.

12 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Uredu. Ukoliko sam Vas ja dobro
13 shvatio, onda ste na video ili na televizoru vi mogli da gledate šta se onda
14 tamo događalo u Skupštini. I šta ste zaključili? Da se sednica nastavila, ponovo
15 otvorena?

16 SVEDOK: Bio je direktan televizijski prenos, znači, i javnost u Bosni i
17 Hercegovini je to mogla da prati, pa smo i mi naravno, ovaj, u toj prostoriji
18 gdje je instaliran televizor, otpratili zasjedanje do kraja i na nekih minut-dva
19 nas trojica smo izašli iz zgrade Skupštine Bosne i Hercegovine. Krajiš...
20 gospodin Krajišnik me ponudio da... da... da me, ovaj, odvezu do kuće. Ja sam
21 otišao da... šetnjom.

22 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Ne, moje pitanje je bilo sledeće: kako
23 je reagovao gospodin Krajišnik kad je video da je sednica nastavljena i da je

24

25

26

27

28

29

30

1 nastavljena u njegovom odsustvu?

2 SVEDOK: U principu, bili smo zaprepašćeni, jednostavno, sve ono što smo
3 radili pre toga i upozoravali, sad se to srušilo kao kula od karata. Eto to se
4 napokon desilo. I desilo se ono š... u... znali smo da će to da se desi, ali smo
5 opet željeli da se to ne desi, jer jednostavno, sve vrijeme smo znali da može da
6 nastane ta neprincipijelna parlamentarna većina i da ona može da usvoji ono što
7 hoće.

8 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Da li je gospodin Krajišnik imao neko
9 sredstvo koje je mogao da upotrebi, neki način da to prekine? Je li on mogao
10 možda da interveniše i da se vrati na sednicu i da nešto kaže, da nešto uradi?

11 SVEDOK: Ne, apsolutno nije više bilo mogućnosti da se on bilo šta učini
12 tu.

13 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] A zašto ne?

14 SVEDOK: Raspoloženje u skupštini je bilo, oni su jedva dočekali, kad kažem
15 "oni" mislim na... na poslanike Hrvatske demokratske zajednice i Stranke
16 demokratske akcije, da srpski poslanici napuste šku... Skupštinu i u jednom
17 prilično euforičnom stanju su usvojili taj... taj memorandum. Tako da je bilo ko
18 ušao, nije tu bilo autoriteta koji je mogao da ohladi glave i da... da upozori,
19 da skrene pažnju itd. Jednostavno, to su oni odlučili i to su uradili, pa, što
20 bi kod nas u Bosni rekli: kuđ puklo da puklo.

21 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] A kakva je bila atmosfera u
22 kancelariji gospodina Krajišnika u tom trenutku kad ste videli na televiziji šta
23 se to događa? Kako ste vas trojica to prokomentarisali?

24 O: U principu smo ili poraženi. Nismo komentarisali. Samo smo gledali da
25 izađemo iz skupštinske zgrade pre ovih poslanika.

26 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Hvala.

27

28

29

30

1 G. MARGETTS: [simultani prevod] Časni Sude, sada bih hteo da pređemo na
2 sledeći dokazni predmet, a to je presretnuti telefonski razgovor.

3 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] To će biti dokazni predmet Tužilaštva
4 P544, a transkript je P544A.

5 G. MARGETTS: [simultani prevod] To je presretnuti razgovor od 20 oktobra
6 1991.

7 Časni Sude, nažalost imamo tehnički problem sa tim presretnutim
8 razgovorom.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ili ćemo sačekati do pauze, pa ćemo videti
10 da li se može to rešiti tokom pauze, ili ćete samo koristiti ovaj pismeni
11 transkript.

12 G. MARGETTS: [simultani prevod] Časni Sude, možemo da radimo samo sa
13 transkriptom.

14 P: Doktore Đokanoviću, da li imate pred sobom transkript razgovora između
15 Vas i doktora Karadžića?

16 O: Da, da.

17 P: I samo radi identifikacije, na vrhu tog transkripta da li stoji CD-21-
18 20-3/02/014.

19 O: Upravo tako kao što ste pročitali.

20 G. MARGETTS: [simultani prevod] Časni Sude, ja ću pročitati ovaj razgovor
21 da bi to ušlo u zapisnik.

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Je li Vam treba baš svaka reč, ceo
23
24
25
26
27
28
29
30

1 razgovor, ili Vam trebaju samo relevantni delovi? Da li Vam treba baš svako
2 "dobro veče"?

3 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Časni Sude, možda bi bilo bolje da sada
4 napravimo pauzu, pa da vidimo da li ovo može da se reši, ovaj problem, tako da
5 čujemo razgovor na uobičajeni način.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li se slažete gospodine Margetts?

7 G. MARGETTS: Da.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Đokanoviću, mi se nadamo da ćemo
9 rešiti tehnički problem oko ovog sledećeg presretnutog razgovora tokom pauze. Ta
10 pauza će biti 20 minuta i nastavljamo u dvadeset do jedan po satu u ovoj
11 sudnici.

12 SUDSKA POSLUŽITELJICA: Molim, ustanite.

13 ... Početak pauze u 12.20h

14 ... Sednica nastavljena u 12.44h

15 SUDSKA POSLUŽITELJICA: Ustanite molim.

16 Izvolite sjesti.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Vidim na mom ekranu /nedostaje simultani
18 prevod/. Ovo je obećavajuća stvar.

19 G. MARGETTS: Časni Sude, Mislím da će biti sve uredú sa dokaznim predmetom
20 P544, molim da se to pusti.

21 [sluša se presretnuti razgovor]

22 "NEPOZNATI GOVORNIK: Dobro veče.

23 RADOVAN KARADŽIĆ: Dobro veče.

24 NEPOZNATI GOVORNIK: Stan Karadžić?

25 RADOVAN KARADŽIĆ: Da.

26 NEPOZNATI GOVORNIK: Dragan Đokanović na vezi, doktora bi trebao.

27

28

29

30

- 1 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Halo.
- 2 RADOVAN KARADŽIĆ: Da?
- 3 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Dobro večer.
- 4 RADOVAN KARADŽIĆ: Dobro veče, kako ste?
- 5 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Fala dobro. Jeste li Vi dobro?
- 6 RADOVAN KARADŽIĆ: Slabo Vas čujem jako, samo momenat.
- 7 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Halo.
- 8 RADOVAN KARADŽIĆ: Halo.
- 9 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Je l' sada bolje?
- 10 RADOVAN KARADŽIĆ: Bolje, bolje.
- 11 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Vratili ste se danas, je l'?
- 12 RADOVAN KARADŽIĆ: Da, da.
- 13 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Je l' bilo uspješno tamo?
- 14 RADOVAN KARADŽIĆ: Jeste, odlično.
- 15 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: E odlično, baš mi je drago. Brinuo sam se kako će tamo
- 16 proći.
- 17 RADOVAN KARADŽIĆ: Dobro, dobro. Odlično je bilo.
- 18 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: E u redu je onda.
- 19 RADOVAN KARADŽIĆ: Ma, Mil...Milad ima pogrešne ideje, a to smo sve
- 20 završili.
- 21 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Eto, bogami sam se plašio te njegove nekakve
- 22 naprasitosti.
- 23 RADOVAN KARADŽIĆ: Je, ali to smo završili kako treba. Nema on dva-tri
- 24
- 25
- 26
- 27
- 28
- 29
- 30

1 čovjeka koja tako misle, ali i oni su... i njih smo ubijedili.

2 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: E fino. Znači u toku naredne sedmice će se završavati
3 ono što smo zamislili.

4 RADOVAN KARADŽIĆ: Da, da. Sve ide svojim tokom. Mi nećemo raditi ništa
5 prvi, ali sve što nam... sve što nam ponude mi moramo prihvatiti, nema druge.

6 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Da.

7 RADOVAN KARADŽIĆ: A ina...inače, jeste Vi dobro?

8 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Pa, da Vam kažem, jesam. Evo dobro, ali tako nekako u
9 stalnom iščekivanju pa čovjek više ne zna da l' se osjeća dobro ili ne osjeća.

10 RADOVAN KARADŽIĆ: Ne brinite, biće sve u redu.

11 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Ovi moraju sada popustiti. Ovaj... ovaj se sada tek
12 poslije Haga, ja mislim, našao u neobranom grožđu.

13 RADOVAN KARADŽIĆ: Ko?

14 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Alija.

15 RADOVAN KARADŽIĆ: [smeh] ...ko mu je kriv. Ne može on da... da radi... da
16 pravi politički kriminal i da misli sa... da sa Srbima možeš tako, na...
17 napraviti sitnu prevaru. Pa to ne može tako. To je bruka za njega. Ja sam mu
18 reko i na... na razgovorima tamo i javno za govornicom: to će biti bruka, b-r-u-
19 k-a i bruka je.

20 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Da, da.

21 RADOVAN KARADŽIĆ: Ali nema ništa; mislim, što je urađeno-urađeno je. Nek
22 izvole, nek rade sve što misle da treba za njihov narod, svaka njima čast, mi
23 ćemo im pomoć da se bore za svoj narod, ali ne mogu da žrtvuju naš narod

24

25

26

27

28

29

30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

ponedeljak, 14.03.2005.

Predmet br. IT-00-39-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o originalnom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti usklađena sa transkriptom na engleskom jeziku.

1 njihovom narodu.

2 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Naravno.

3 RADOVAN KARADŽIĆ: I nit ćemo mi tražiti da se oni žrtvuju za nas. Nek...
4 imamo vijesti da je Boras gore bio u Posavini i da je donije... donesena odluka
5 da pripoje ono gore Hrvatskoj.

6 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Aha.

7 RADOVAN KARADŽIĆ: Dakle, Hrvati rade uveliko na regionalizaciji. Mi smo...
8 mi znamo za to, oni prije nas... oni su prije nas uopšte napravili mape i
9 potpuno regione zaokružili.

10 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Ma jasno, jasno. Ja sada očekujem ovih dana da će doći do
11 sukoba između SDA i HDZ-a.

12 RADOVAN KARADŽIĆ: A doći će do sukoba jer će oni htjeti više.

13 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Da, da.

14 RADOVAN KARADŽIĆ: Dakle, negdje... u Travniku su Muslimani relativna
15 većina, a Hrvati hoće to da uzmu sebi.

16 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Ja, oni to svojataju kao njihovo.

17 RADOVAN KARADŽIĆ: Ja, po osnovu prava istorijskog, jer je bila Banovina
18 Hrvatska i tako.

19 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Da, da.

20 RADOVAN KARADŽIĆ: Tako da, nek izvole. Pošto su naše...naša područja
21 prilično čista i lako ćemo se dogovoriti s Muslimanima jer ima i kod nas... kod
22 njih naših ljudi dosta, a ovi, bogami, nek se -

23 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Ja mislim čak da bi bilo ovako vrlo mudro sada malo u
24
25
26
27
28
29
30

1 javnost izlaziti sa...sa željom Srba da se napravi kompromis sa Muslimanima -

2 RADOVAN KARADŽIĆ: Ma nema govora! Ma... ma smjenio bi me narod odmah. Ma
3 kakvi! Ma pljunuli su nas, 50 puta smo im išli u zagrljaj i 50 puta im pružili
4 ruke... ma...ma k... Joj, vidjeli ste na klubu. Ma ne daju...ne daju mi više da
5 vidim Izetbegovića, da razgovaram s njim.

6 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Vidio sam nešto, ali mislio sam zbog Muslimana da... da
7 -

8 RADOVAN KARADŽIĆ: Ma neću zbog... zbog Muslimana! Neka Muslimani kažu da
9 neće tu politiku i neka Alija kaže: "Prevarili smo se, hoćemo sa Srbima" pa ćemo
10 u redu, on to mora javno da kaže svijetu i -

11 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Joj jadnik, sad.. sad zna on da to mora reći ali kako to
12 reći?

13 RADOVAN KARADŽIĆ: Ma nema govora! Ma kakvi, ja bih pao za pola sata kad
14 bih ja pružio njemu ruku sada, ikako.

15 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Ma tačno je to, tačno.

16 RADOVAN KARADŽIĆ: Tu nema govora. Nema toga Srbina... pa Bulatović će da
17 padne u Crnoj Gori.

18 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Joj ovaj, šta je ovaj napravio tamo.

19 RADOVAN KARADŽIĆ: Brat mi javlja, ja kažem, mi hoćemo u našem proglasu da
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 ga poštediti, da ga ne diramo. Nemoj ga, kaže, štediti, on se ne može održat. Ni
2 on, ni Vlada.

3 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Joj kako ga je jučer Kilibarda, ovaj, napao. Niste to
4 čuli?

5 RADOVAN KARADŽIĆ: Ne, ne.

6 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: U! Imô je konferenciju za štampu, valjda u Herceg Novom,
7 pa je rekao da je to... strašna sramota. Da je to stravično, ustvari. Tako je
8 rekao.

9 RADOVAN KARADŽIĆ: Da, da. Da, da, neka.

10 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Da nema ovo... a niko ga nije tjerao, mogao je, ako već
11 nije znao, mogao je da odćuti to /nečujno/.

12 RADOVAN KARADŽIĆ: E moj brate, još mu Skupština dala, a u stvari ga
13 naložila Skupština, rekla mu: kako god ti procijeniš, da ti damo... dajemo ti
14 ovlaštenja.

15 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Aha -

16 RADOVAN KARADŽIĆ: Znači, izdaja je njegova, a nije skupštinska.

17 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Dobro, znači u ovoj sednici će ići ono što je
18 zamišljeno.

19 RADOVAN KARADŽIĆ: Da, da. Ide sve svojim tokom.

20 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: E, u redu.

21 RADOVAN KARADŽIĆ: 'Ajde.

22 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Drago mi je što sam Vas čuo i drago mi je što je u Banja
23 Luci prošlo lijepo.

24

25

26

27

28

29

30

1 RADOVAN KARADŽIĆ: Hvala. Pozvani ste od... onaj dan.

2 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: E, hvala puno.

3 RADOVAN KARADŽIĆ: Dogovoreno.

4 DRAGAN ĐOKANOVIĆ: Doviđenja."

5 G. MARGETTS: [simultani prevod] Ova presretnuta poruka, ovaj razgovor koji
6 ima broj P544 nosi datum 20. oktobra 1991.

7 P: Doktore Đokanoviću, da li, kao prvo, prepoznajete glasove iz ovog
8 razgovora?

9 O: To je razgovor doktora Karadžića i mene.

10 P: Da li sjećate da ste vodili taj razgovor sa doktorom Karadžićem?

11 O: Ne sjećam se, iskreno.

12 P: Zamoliću Vas da pogledate prvu stranicu. Tu doktor Karadžić i Vi
13 razgovarate o nečemu. Vi ga pitate: "Je li bilo uspješno tamo?" Da li nam možete
14 reći na koje mjesto ste mislili? O čemu ste govorili?

15 O: 20.10.1991. godine, znači. Nekoliko dana posle usvajanja memoranduma o
16 nezavisnosti Bosne i Hercegovine. Taj dokument je otišao u Hag, ja se sad ne
17 sjećam precizno ko je bio u Hagu. Da li je bio Milošević, da li je i Karadžić
18 bio u Hagu ili je Karadžić otišao u Beograd na razgovor sa Miloševićem, pa
19 razgovaraju to o... o... o... o o novim momentima, ali ovaj, to je to.

20 P: Otprilike pet redova niže, Karadžić kaže: "Ma Milad ima pogrešne ideje,
21 ali to smo završili." Da li se sjećate o kome on to govori i ko je taj "Milad" i
22 kakve su to ideje o kojima se razgovaralo?

23 O: Ja se stvarno ne sjećam razgovora, ne sjećam se ni ovog Milad... nije
24 to neko ne... ne...neko ime koje je korišteno, možda je u tom trenutku pomislio

25

26

27

28

29

30

1 na Miloševića s obzirom na ovo prvo slovo "M". Samo zbog toga to mislim. Ali
2 po... a ja kažem: "Bogami sam se i plašio te njegove nekakve naprasitosti" onda
3 sam vjer... onda je vjerovatno razgo... govor o Miloševiću, jer sam ja mislio da
4 on, ovaj, može burnije da reaguje poslije, ovaj, tog usvajanja memoranduma gdje
5 je zaista bilo, gdje smo doživjeli jedno... jedno poniženje, ovaj, kakvo
6 istorija rijetko bilježi.

7 P: Da pogledamo na sljedećoj stranici, barem na engleskom, Vi, tj. ne,
8 Karadžić Vama kaže da nemate razloga za brigu, a Vi onda kažete: "Ovi moraju
9 sada popustit. Ovaj se sada tek poslije Haga našao u neobranom grožđu." "Ko?"
10 pita Karadžić, Vi kažete: "Alija." Zbog čega ste smatrali? Ustvari, da krenemo
11 od početka. Ko je Alija? A kao drugo, da li sjećate zbog čega mislite da oni
12 moraju sada popustiti?

13 O: Pa, riječ je o gospodinu Izetbegoviću, znači, ona euforija koju su
14 imali do usvajanja memoranduma o nezavisnosti Bosne i Hercegovine sada se
15 desila. Znači, usvojili su taj memorandum, a šta poslije toga? Izazvali su gnjev
16 na terenu, Srbi se očigledno konsoliduju - i politički. Šta će sada da uradi?
17 Pogotovo što nama predstoje poslovi oko... oko plebiscita Srba u novembru i mi
18 smo sigurni da će naš narod da... da... da kaže da želi da ostane u Jugoslaviji,
19 a imamo u... u... u... u planu da pozovemo i sve druge. Znači, može se desiti na
20 tom plebiscitu srpskog naroda i drugih građana Bosne i Hercegovine koji žele da
21 ostanu u Jugoslaviji, da taj memorandum padne de... demokratskim putem da padne.
22 Znači, tako pada i ta politika.

23 Pogotovo što je... što je... što su se desile i neke druge stvari između
24 te dvije stranke koje su bile u tom trenutku u toj neprincipijelnoj koaliciji
25 SDA i HDZ-a oko... oko radova na terenu, oko te regionalizacije. I ovdje
26 gospodin Karadžić spominje to nešto oko Travnika.

27 P: Nešto prije nego što spominje Travnik, on kaže da su "...Hrvati radili

28
29
30

1 tu na regionalizaciji. Oni su uopšte napravili mape prije nas." Kakva je bila
2 situacija u Bosni u vezi sa regionalizacijom u oktobru 1991.?

3 O: ja se tih stvari stvarno precizno ne sećam jer to su inicijative u
4 kojima ja nisam učestvovao. Mislim da su... da je Srpska demokratska stranka
5 imala jedan dokument "*What Serbs propose*" - "Šta predlažu Srbi". Mislim da je to
6 taj period, ovaj, to je isto bio jedan... jedan kompromisni materijal - evo
7 možemo se dogovarati na ovoj platformi. Ovaj, ja lično sam već tada bio okupiran
8 tim plebiscitom i željom da se... da se, ovaj, što više stranaka uključi u
9 organizaciju tog plebiscita i da građani, ovaj, da svi građani Bosne i
10 Hercegovine izađu i da... ostanu u Jugoslaviji.

11 P: Sljedeće mjesto gdje se spominje Travnik je tamo gdje Karadžić kaže:
12 "Doći će do sukoba jer oni hoće više" i onda daje Travnik za primjer, kaže da su
13 Muslimani tamo u relativnoj većini, a da Hrvati žele Travnik za sebe.

14 Iz demografskog stanovišta, kakvo je bilo vaše razumijevanje situacije,
15 naime, kakvi su potencijali za sukob tamo?

16 O: Koliko ja znam, ovo odgovara istini što je doktor Karadžić rekao da
17 Hrvati tradicionalno svojataju Travnik kao svoj, a na terenu je realno stanje
18 drugačije, Muslimana je više.

19 P: Jeste li prihvatili tvrdnju gospodina Karadžića da bi moglo doći do
20 sukoba u Travniku?

21 O: Nisam ja bio skoncentrisan na taj dio razgovora. Ja sam obično u
22 razgovorima sa doktorom Karadžićem imao nekakav plan. Zato... zato ovo su sve,

23
24
25
26
27
28
29
30

1 otprilike, pro... pušteni razgovori kad sam ja njega pozivao. Znači, ja sam tad
2 htio u tom razgovoru da proguram ovo da mi nastavimo sa... sa tom inicijativom
3 ponovno nekakvog razgovora sa Muslimanima opet traganjem za kompromisom. Jer ja
4 sam drugačije gledao malo na... na... na stvari tamo, ovaj. Na tom prostoru sve
5 je prolazno osim naroda koji živi. Razne su se države promijenile u tom 20.
6 vijeku na tom prostoru - te otomansko carstvo, te Austrougarsko, te Kraljevina
7 Srba Hrvata i Slovenaca, pa Kraljevina Jugoslavija, pa Brozova Jugoslavija. A
8 narod je ostao, narod je ostajao, prolazio kroz ratove i ostajao. Znači... i šta
9 god da se desi opet će ljudi ostati, opet će biti tu, opet 'ajde da tragamo za
10 nekakvim rješenjima.

11 Međutim, očigledno je raspoloženje u Srpskoj demokratskoj stranci bilo
12 takvo da Karadžić nije se smio ni... ni slučajno upustit u t... jednu takvu
13 ovaj, sad bih rekao, i političku avanturu.

14 P: To je jasno iz ovog razgovora jer Vi ovde predlažete da se izade u
15 javnost, predlažete tu meru, a Karadžić to vrlo energično odbija.

16 Pre nego što je on odbio to, on nešto govori o istorijskim pravima i onda
17 kaže: "Naše teritorije su etnički dosta čiste i mi ćemo se lako sa Muslimanima
18 oko toga dogovoriti."

19 Jeste li Vi diskutovali sa gospodinom Karadžićem o tim temama? O tome da
20 li su neke teritorije etnički čiste i da li se može postići neki sporazum sa
21 Muslimanima?

22 O: Sve te nacionalne stranke i koje su bile vlast u Bosni i Hercegovini i
23 koje sam je pre izbora podržao, čak sam podržavao da se registruju, pa sam ih
24 podržao da... da... da... da na neki način pobjede na izborima da bi jednostavno
25 komunistički rezi... režim postao prošlost, sve su one duboko zaglibile u te
26 nekakve, ovaj, u istoriju, mit, u teritorije. E, nisam se ja puno time... time
27 bavio. Pratio sam to šta se zbiva, ali jednostavno, nikad ja nisam bio
28 specijalno zainteresovan za... za... za takve priče. Jer, Muslimani su odjednom
29 željeli Bosnu i Hercegovinu. Postajali su fantastične patriote kada je Bosna i
30

1 Hercegovina u pitanju, a ja sam znao, recimo, da u... u... u himni svetom Savi
2 stoji: "Bosna i Hercegovina - svetog Save dedovina." Kako mogu oni sada da više
3 vole Bosnu i Hercegovinu od nas kad je to... kad mi to genetski doživljavamo
4 kao... kao... kao prostor, kao našu, na neki način, domovinu.

5 Pa opet, ta ekstremna hrvatska politika je uvijek govorila - Hrvatska do
6 Drine. Hrvatska do Drine. Znači, i... i... i oni su imali te pretenzije na Bosnu
7 i Hercegovinu. Jednostavno, sva tri naroda i sve tri politike su odjednom
8 željele tu Bosnu i Hercegovinu za sebe i svi su je puno voljeli i odjednom su
9 tragali za nekakvim istorijskim dokumentima da kažu: e ovo je naše. Mislim,
10 jed... je...jedno opšte ludilo kad se uđe uopšte u... u... u te... u te priče.

11 P: Dakle, u odgovoru na moje pitanje o ovom razgovoru, Vi ste spomenuli da
12 ste imali na umu neke planove, programe o koji ste hteli sa njime da
13 razgovarate, kao i ovo pitanje o regionalizaciji i to da li su teritorije bile
14 etnički čiste ili ne, i neka druga pitanja. Dakle, da li bi bilo ispravno reći
15 da ovo nisu ta pitanja na koja ste se Vi usredsredili u Vašim razgovorima sa
16 Karadžićem?

17 O: Ne, ne. To nisu ta pitanja. Ja sam ovdje želio da od njega sačuvam u
18 i... i...inicijativi koju pripremam, a to je o...organizacija plebiscita u
19 smislu da pozovemo sve druge građane, i već sam imao u glavi tada konvenciju o
20 Jugoslaviji. I stalo mi je bilo da on bude tu pogotovo što je sve vreme od
21 početka marta 1991. godine bio u... u... u toj ekipi tih stranaka koje su se
22 zalagale za ostanak, za očuvanje Jugoslavije. Ja sam neki način pravio i
23 kompromise i nešto progutao što... što inače, na... na šta bih reagovao, jer sam
24 imao u rezervi ovaj plan.

25 P: Samo da ponovimo. Spominjali smo već pitanje regionalizacije. Bar što
26 se Vas tiče, je li to bilo nešto čime se bavila SDS i u što se Vi niste mešali
27 ili niste se uključivali?

28 O: Ono što sam ja mogao, kada je to u pitanju, ja sam i uradio u o...
29 ovom... u onom članku koji sam pisao za *Oslobođenje* gdje sam rekao da će jedni
30

1 regionalizaciju doživjeti kao spas, a drugi će opet doživjeti kao okupaciju. I
2 mislim da je to bilo dovoljno da, jednostavno nisam mogao više od toga. Mogao
3 sam samo, znači, javno da se oglasim i eto, uspio sam u tome, ali nije to baš,
4 što bi mi rekli, pilo vode puno.

5 G. MARGETTS: [simultani prevod] časni Sude, sada molim da pogledamo ponovo
6 dokazni predmet 543 i molim da se to sad stavi pred svedoka.

7 P: Doktore Đokanoviću, interesuju nas poslednja tri pasusa ovog dokumenta
8 i to pri samom dnu tih pasusa. Je li ovo članak na koji ste mislili kad ste
9 spominjali uspostavljanje autonomnih regija? I u pretposlednjem paragrafu, Vi
10 kažete: "Ako ne dođe do približavanja stavova vladajućih stranaka u vezi sa
11 stvaranjem autonomnih oblasti i konstituisanje Vijeće naroda, plašim se,
12 pogotovo što nije na vidiku konsenzus SDA, SDS i HDZ-a oko elementarnog pitanja
13 - Jugoslavija savezna država, da ili ne, da će autonomna oblast za jedan narod
14 predstavljati spasonosno rešenje, a za drugi narod okupaciju i razlog za oružanu
15 pobunu."

16 I onda u nastavku se kaže: "Ako do ovoga dođe i ako u Bosni i Hercegovini
17 bukne rat, istorijsku odgovornost snosiće svi oni koji su se beskrupulozno
18 uključili u razbijanje Jugoslavije u čije su državne temelje ugrađene milionske
19 žrtve."

20 Da li ovo tačno iznosi Vaša gledišta o autonomnim regijama?

21 O: Apsolutno tačno. S tim... možda je ovo prilika da samo dodam nekoliko
22 rečenica. Ovde se govori o Vijeću naroda. Priliku da u... u Ustav Bosne i
23 Hercegovine uvede Vijeće naroda koje bi ključne odluke donosilo konsenzusom,

24

25

26

27

28

29

30

1 imala je prethodna vlast komunistička. I oni su vrlo dobro znali da će izgubiti
2 vlast na... na... na prvim demokratskim izborima u Bosni i Hercegovini i u
3 principu su ovo... ovakvo nerješeno stanje ostavili da se tri, a bilo je
4 očigledno poslije izbora u Sloveniji i Hrvatskoj, da će nacionalne stranke
5 pobijediti i u Bosni i Hercegovini. Znači, jedna potpuno haotična... jedno
6 haotično stanje kada je u pitanju uređenje parlamenta Bosne i Hercegovine, su
7 dobile ova... dobila ova nova vlast u *amanet*. To im je recimo, jedna
8 olakšavajuća okolnost, a oni su se /nerazgovetno/ takve situacije i onda pravili
9 dodatni... dodatni kaos tu.

10 G. MARGETTS: [simultani prevod] Časni Sude, sada bih se osvrnuo na sledeća
11 dva dokazna predmeta, a to je stenograf sa sednice Skupštine srpskog naroda.
12 Prvi je već ranije bio uveden u dokazni materijal i nosi oznaku dokument P64 i
13 P65, on je od 24. oktobra 1991. godine sa sednice održane tog dana. A drugi je
14 broj 19 na spisku koji sam ja dostavio i on je od 21. decembra 1991. godine.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ali se ne pojavljuje nigde u dokaznom
16 materijalu.

17 G. MARGETTS: [simultani prevod] Pa, na naše iznenađenje, ne. Ja sam
18 proverio i meni ovde tvrde da to nije ranije uvedeno.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Uredu. Onda prvi dokument, a to je
20 stenogram sa 4. sednice Skupštine srpskog naroda u Bosni i Hercegovini, održane
21 21. decembra 1991. godine, će biti prvi dokument.

22 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] I dobiti će oznaku P545.

23 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Samo da Vas pitam, ove stenografske
24 beleške, to nije sasvim isto što i zapisnik, je li tako? Znam da smo imali
25 ranije diskusiju o tome koja verzija najbolje odražava ono što se desilo.

26 [Pretresno veće i sekretar se savjetuju]

27 G. MARGETTS: [simultani prevod] Časni Sude, sad su me obavestili o tome da
28
29
30

1 u nekim prilikama smo dobijali i stenografske beleške i zapisnik i moguće je da
2 smo ranije Vama dostavili zapisnike, a sada dostavljamo stenografske beleške.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Uredu.

4 G. MARGETTS: [simultani prevod]

5 P: Doktore Đokanoviću, jeste li bili prisutni na prvoj sednici Skupštine
6 srpskog naroda u Bosni i Hercegovini koja je održana 24. oktobra 1991. godine?

7 O: Bio sam prisutan na navedenoj skupštini.

8 P: Doktore Đokanović, molim Vas da pogledate stranu 51 ovog zapisnika,
9 odnosno beleški koje su pred Vama. Da li vidite tamo transkript govora koji ste
10 Vi održali na toj sednici?

11 O: Vidim, strana 51, 52, 53.

12 G. MARGETTS: [simultani prevod] Časni Sude, to je na strani 27 na
13 engleskom. Dakle, to počinje na strani 51 i onda dalje na B/H/S verziji.

14 P: Doktore Đokanoviću, da li je tu tačno zabeležen Vaš govor na toj
15 sednici?

16 O: Pa morao bih da ga pročitam da... da bih ovaj, precizno odgovorio.

17 P: Izvolite.

18 O: Da čitam naglas ili?

19 P: Ne, ne. Samo pročitajte u sebi da biste se podsetili.

20 O: Da, da, to je moj govor sa te Skupštine.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Doktore Đokanoviću, imajući na umu Vaše aktivnosti o kojima smo sad
2 govorili o plebiscitu, sada bih Vas zamolio da pogledate tri poslednja pasusa u
3 vašem govoru gde Vi kažete sledeće: "Poslednja sednica Skupštine Bosne i
4 Hercegovine je jasno pokazala da u ovoj republici takođe postoje naponi da se
5 srpski narod u ovoj republici želi preglasati i gurnuti na margine, pretvoriti u
6 nacionalnu manjinu.

7 Predstavnicima srpskog naroda u ovoj republici iznašli su adekvatan odgovor
8 demokratskim putem, putem plebiscita reći će da žele očuvati i ovu republiku, da
9 žele očuvati svoju zajedničku državu Bosnu i Hercegovinu. Ova srpska Skupština
10 treba da osigura nacionalni suverenitet srpskom narodu Bosne i Hercegovine za
11 sva vremena.

12 Nadajmo se da svoja legitimna prava Srbi u Bosni i Hercegovini neće morati
13 braniti oružjem kao Srbi u Hrvatskoj."

14 Da li ovo ispravno odražava vaše pokušaje u tom periodu, dakle, oko 24.
15 oktobra 1991. godine, da pronađete rešenje za probleme u Bosni?

16 O: Ima samo jedna ispravka. Ovde u mom precizno piše, znači: "Predstavnicima
17 srpskog naroda u ovoj republici iznašli su adekvatan odgovor demokratskim putem,
18 putem plebiscita, a reći će da žele očuvati i ovu republiku..." misli se na
19 Bosnu i Hercegovinu "...da žele očuvati svoju zajedničku državu Jugoslaviju" a
20 Vi ste pročitali Bosnu i Hercegovinu.

21 PREVODILAC: /nedostaje simultani prevod/

22 SVEDOK: Misli se, znači, i na Bosnu i Hercegovinu da se očuva, i da se
23 očuva zajednička država Jugoslavija.

24

25

26

27

28

29

30

1 G. MARGETTS: [simultani prevod]

2 P: Hvala. A sada molim da pogledate sledeći dokument, a to je zapisnik sa
3 sednice od 21. decembra.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Samo još jedno pitanje, gospodine
5 Margetts. Ovaj poslednji red gde Vi kažete: "Nadajmo se da Srbi u Bosni i
6 Hercegovini neće morati braniti svoje legitimno pravo oružjem." Kako to treba
7 tumačiti? Da li ste tu želeli da kažete da ukoliko drugi ne budu poštovali pravo
8 Srba da stvore sopstveni entitet ili da budu u saveznoj državi sa Srbijom i
9 Crnom Gorom, dakle, ako se ne reši povoljno u tom smislu, da li to znači da bi
10 oružje bilo način da se obezbede ta prava?

11 SVEDOK: Povlačio sam samo paralelu između prilika u Bosni i Hercegovini i
12 prilika u Hrvatskoj. Kada su Srbi koji su sve vrijeme posle Drugog rata bili
13 praktično konstitutivni narod u Hrvatskoj, a svi hrvatski ustavi posle Drugog
14 svjetskog rata su govorili da je Hrvatska, znači, federalna jedinica u SFRJ i da
15 je...

16 GĐA PREVODILAC: Malo sporije, molim Vas.

17 SVEDOK: ...u redu. Znači, da je Hrvatska federalna jedinica unutar SFRJ,
18 da je Hrvatska republika hrvatskog naroda i Srba u Hrvatskoj. Kada su izbačeni
19 Srbi iz Ustava u Hrvatskoj, desilo se u Hrvatskoj to što se desilo. Ja ne mogu
20 precizno o tome da govorim, jer tamo nisam ni živio ni...niti znam kako su se
21 stvari odvijale.

22 Sada se dešava slična situacija u Bosni i Hercegovini. Stvorila se
23 neprincipijelna parlamentarna većina, usvojili su jedan vrlo važan i ključni
24 dokument za budućnost Bosne i Hercegovine mimo volje većine srpskih poslanika u

25

26

27

28

29

30

1 parlamentu. I povlačim, znači, paralelu - da li će Srbi morati isto tako da
2 reaguju kao što su reagovali u Hrvatskoj. Nije ni prijeteće, nego jednostavno
3 samo jedno... jedna analiza situacije, je...jedno upozorenje.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, jasno mi je da Vi ovde pravite
5 paralelu ili poređenje sa Hrvatskom gde se promenio status Srba u Ustavu.

6 Da li je bilo u tom trenutku ikakvih indikacija da... dobro, znamo da su
7 Muslimani i Hrvati hteli da Bosna i Hercegovina bude nezavisna, ali da li je
8 postojao neki predlog po kome Srbi više ne bi trebalo da budu konstitutivni
9 narod u toj nezavisnoj republici, da je ona nastala?

10 SVEDOK: Posle usvajanja memoranduma o nezavisnosti Bosne i Hercegovine
11 nije bilo nikakvih inicijativa u... u... unutar parlamenta u...u tom smislu,
12 niti sam ja imao nekakvih saznanja da je rat na pomolu. Međutim, sve ovo što se
13 dešavalo i prije toga i što se dešava u ovom trenutku, ja... mene uvlači dalje u
14 razmišljanja da je... da je rat na pomolu. Znači, pokušavam stalno da upozorim:
15 biće rat. Evo, doveli ste Srbe u takvu situaciju da će se uhvatiti oružja kao u
16 Hrvatskoj. Znači, nije ta moja rečenica počivala na... na nekakvim dokazima - e
17 sad smo se mi pripremili pa ćemo, ovaj, uzvratiti, nego jednostavno politička
18 rečenica jedna.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, a istovremeno Vi kažete: "Nadajmo se
20 da Srbi neće biti primorani." I to odmah posle onoga što ste rekli, plebiscita
21 da oni žele da ostanu u Jugoslaviji. I onda kažete da srpska Skupština treba da

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 osigura nacionalni suverenitet srpskom narodu. I onda zvuči kao da Vi u sledećem
2 redu kažete: "Ako se to ne ostvari, jedini način da se brane ta prava, jeste
3 oružjem."

4 SVEDOK: Pa kad se gleda samo izolovano ova diskusija, može i tako da se...
5 da se tumači. Međutim, to je nekoliko dana posle ovog nesretnog usvajanja
6 memoranduma o nezavisnosti Bosne i Hercegovine. I ja dajem jedno saopštenje za
7 javnost u kome kažem: Desio se teror skupštinske većine nad skupštinskom
8 manjinom i prijeti... plašim se da se taj teror ne pre... skupštinske većine, ne
9 pretvori u... na terenu u teror dva naroda protiv trećeg naroda. Znači, u
10 kontinuitetu mogla bi se ova moja diskusija... diskusija posmatrati.

11 Još nešto, bilo je sigurno da ako... ako dođe do proglašenja nezavisne
12 Bosne... nezavisnosti Bosne i Hercegovine, ako ona bude međunarodno priznata,
13 stanje na terenu je bilo takvo da... da... da je samo jedna mala iskrica
14 nedostajala da... da... da se, da bukne. Jednostavno, gnjev je prevladao na
15 terenu. S jedne strane euforija, a s druge strane gnjev.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Iako to zapravo nije odgovor na moje
17 pitanje, ali daje nam kontekst u kome se sve to događalo.

18 Izvolite, gospodine Margetts.

19 G. MARGETTS: [simultani prevod]

20 P: Doktore Đokanoviću, sada bih hteo da pogledate drugi dokument koji smo
21 Vam dali, a to je zapisnik sa sednice Skupštine srpskog naroda od 21. decembra
22 1991. godine. Da li ste Vi bili prisutni?

23 O: Ja mislim da sam bio prisutan na... na... na svim tim skupštinama do
24 proglašenja Srpske Republike Bosne i Hercegovine, pa vjerovatno i na ovoj.

25

26

27

28

29

30

1 P: Molim Vas da pogledate stranu 61 ovog zapisnika i da pročitate ovaj
2 govor koji ste Vi održali. To je na strani 61 do strana 65, a na engleskom je to
3 na strani 30 do strane 31.

4 O: Da, da, da. To je moja diskusija sa te Skupštine.

5 P: Doktore Đokanoviću, pogledajte, molim Vas, poslednja tri pasusa i ovog
6 govora. I u ovim završnim pasusima Vi spominjete gospodina Izetbegovića i kažete
7 da: "On je vrlo dobro znao da je sudbina Bosne i Hercegovine na sreću ili na
8 žalost, svidelo se to nekom ili ne, neraskidivo vezana za sudbinu Jugoslavije.
9 Pa ipak, juče je, iz samo njemu znanih razloga, digao ruku i na Jugoslaviju i na
10 Bosnu i Hercegovinu. To građani Bosne i Hercegovine moraju znati, ako nisu
11 pristrasni i ako ne žele dominaciju nad srpskim narodom. Mislim na sve one
12 građane koji ne pripadaju srpskom narodu. A ono što se može zameriti srpskom
13 narodu je činjenica da se srpski narod brani. Ako srpski narod nema pravo da se
14 brani, onda je srpski narod u krivu. Onda i ova Skupština srpskog naroda nije
15 trebalo da se organizuje, onda se nije trebala proglasiti ni Srpska republika
16 Bosne i Hercegovine. Ako srpski narod nema pravo da se brani, onda ove odluke
17 koje su danas izglasane nisu legitimne." Dakle "odluke" u množini. Hvala lepo.

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A šta stoji u originalu? Je li stoji u
19 množini ili u jednini, "odluke" ili "odluke"?

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Možda možemo da stavimo na grafoskop pa da vidimo.

2 G. MARGETTS: [simultani prevod] Doktore Đokanoviću, da li to tačno prenosi
3 Vašu ideju o pravu srpskog naroda da se brani?

4 P: Kompletna, ovaj... kompletan govor je u tom kontekstu. Mislim na...
5 na... na političku borbu, naravno.

6 P: Možete li ukratko prokomentarisati Veću sledeće: kako je Skupština
7 srpskog naroda nameravala da brani srpski narod?

8 O: Pa u ovom trenutku možemo samo da govorimo o onome što se dešavalo, a
9 to je da je proglašena srpska Skupština, da smo posle toga organizovali
10 plebiscit srpskog naroda.

11 Ja sam se s...sve vrijeme te 1991. godine zalagao za, jednostavno, za
12 narodna izjašnjenja, za referendum građana po pitanju Jugoslavije. Znači,
13 trebao je prvo da ustvrdi referendum unutar Bosne i Hercegovine da li su svi
14 građani za Jugoslaviju, to... i to u prvoj polovini 1991. godine. Međutim, to se
15 tako nije dešavalo, desilo se onako kao što smo malopre pričali. Nije ništa
16 drugo preostalo srpskim poslanicima, pošto su izabrani od strane naroda da
17 sačuvaju njegov..., a izabrani su u vremenu, to je druga polovina 1990. godine,
18 kada je već političko stanje u Hrvatskoj bilo u vrlo kritičnoj fazi i već je
19 tamo mirisalo na rat. Znači, ovdje narod bira poslanike ne kao na nekakvim
20 običnim izborima, nego na nekim istorijskim izborima da zaštiti njihov interes.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 I sada, desilo se na... da predstavnici dva naroda, mimo Ustava i SFRJ, i
2 Bosne i Hercegovine, pa rekoh i pravilnika o radu... poslovnika o radu
3 Skupštine, usvoje jedan takav dokument koji je bio polazna osnova za nezavisnost
4 Bosne i Hercegovine mimo volje srpskog naroda. I logično je onda da političari
5 koji su izabrani na izborima moraju nešto da urade. Oni pro... organizuju se,
6 proglašavaju srpsku republiku, odnosno, prvo Skupštinu srpskog naroda, koja je u
7 principu, da je bilo sreće i dovoljno pameti, mogla u tom periodu da preraste u
8 Vijeće naroda. Znači, da... da taj pokušaj Srba da formiraju srpsku Skupštinu da
9 protumače kao želju Srba da zaštite svoju ravnopravnost i konstitutivnost unutar
10 Bosne i Hercegovine i da im se ponudi - hajde da od toga pravimo vijeće naroda
11 pa da sve buduće odluke donosimo konsenzusom na vijeću naroda. Međutim, to nije
12 tako bilo. Jednostavno, ta skupština je dočekan na nož kao i sve drugo što su
13 Srbi predlagali. Najbolje bi bilo u tom trenutku da... ne biti Srbin uopšte, ne
14 izjaš... ne izjašnjavati se, politički ne činiti ništa i onda će sve biti kako
15 treba. Znači, mi ćemo završiti posao proglašenja nezavisnosti Bosne i
16 Hercegovine, pa ćemo mi onda brinuti o vama, kao što je rekao Alija Izetbegović
17 na... na... na... na toj govornici u Bihaću, kad sam ja rekao da takav
18 paternalizam ne dolazi u obzir. Ne može jedan sada muslimanski političar da nudi
19 Srbima kako će on nji...njih štititi njima interese...

20 PREVODILAC: Molim Vas, možete samo malo usporiti. Hvala.

21 SVEDOK: ...da će on štititi interese srpskom narodu u budućnosti. Isto kao
22 što bi bilo iluzorno da je sada u tom trenutku gospodin Karadžić ili gospodin
23 Krajišnik da su rekli: mi ćemo štititi interes muslimanskog naroda. Vi nama
24 vjerujte, mi ćemo štititi vaše interese u Jugoslaviji. Znači, to nije bila
25 realna politika i sve ovo što se činilo to je, po mom mišljenju, stvaranje jedne
26 dobre pozicije za srpski narod i za srpske političare u budućim pregovorima.

27

28

29

30

1 pogotovo kad se zna da je poslije ovoga uslijedila konferencija o Bosni i
2 Hercegovini.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Oprostite, moram vas ponovo podsjetiti na
4 brzinu Vašeg govora.

5 A sada, molim Vas, nastavite.

6 G. MARGETTS: [simultani prevod]

7 P: Dakle, u vrijeme kada ste održali taj govor, a to je bilo u decembru
8 1991., ako sam dobro shvatio Vaš odgovor, Vi ste vidjeli da je Skupština srpskog
9 naroda, da postoji mogućnost da se ona ujedini sa Skupštinom Bosne i Hercegovine
10 koja bi i dalje nastavila postojati, a ne zapravo da se uspostavi nekakav
11 nezavisni organ u Bosni i Hercegovini.

12 O: Mi tada idemo politički na proglašenje Srpske Republike Bosne i
13 Hercegovine. Znači, nikome tu ne pada ni na pamet da sada nešto radi sa Bosnom i
14 Hercegovinom. Ja Vama rekoh, Srbi doživljavaju Bosnu i Hercegovinu kao svoju, i
15 kroz istoriju su je doživljavali, samo u ovom vremenu imamo sada jedan talas
16 re... takvog bosanskog patriotizma od strane Muslimana. Srbi su i sada, ja to
17 pratim vrlo dobro u Bosni i Hercegovini, i sada su mirni i niko ne govori ništa
18 protiv Bosne i Hercegovine. Mi nju doživljavamo kao svoju, ali hoćemo u toj
19 Bosni i Hercegovini da budemo ravnopravni, mirni, da n... da ne... da s... da ne
20 potežemo pitanje ravnopravnosti svakih deset godina, pitanje zaštite nacionalne
21 svakih deset, petnaest godina.

22 G. MARGETTS: [simultani prevod] Časni Sude, želio bih preći na sljedeći
23 dokazni predmet. Moram priznati da se sad više ne držim reda. Pogledaćemo
24 dokazni predmet 25, to je sjednica Skupštine od 18.03.1992. To su dokazni
25 predmeti P64 i P65.

26 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Margetts, s obzirom da smo
27 obećali gospodi Loukas pet minuta vremena, da li biste mogli odrediti neki
28 povoljan trenutak da prekinemo unutar sljedećih sedam minuta?

29 G. MARGETTS: [simultani prevod] Ja sam se pripremao za ovu temu i nju sam
30

1 pripremio vremenski. Dakle, ako moram drugačijim putem, drugačije to raditi, ja
2 sam naravno spreman to učiniti, ako nemam dovoljno vremena.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Iskoristite ovih sedam minuta na najbolji
4 mogući način. Eto, to je sve što mogu reći.

5 G. MARGETTS: [simultani prevod] Uredu. U tom slučaju ćemo preći na niz
6 presretnutih razgovora koji jesu po redu na našem spisku. Mislim da nije
7 neophodno da ih puštamo. Biće dovoljno da svjedoku pokažemo transkripte.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim predstavnicu Tajništva.

9 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] CD sa presretnutim razgovorom od 26.12.
10 1991. dobiće oznaku P546, transkript će dobiti oznaku P546A.

11 CD od 29.12.1991. dobiće oznaku P547, a transkript P547A.

12 CD od 29. decembra 1991. u kojem razgovaraju radovan Karadžić i Dragan -

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Nažalost, obadva imaju iste sugovornike.

14 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] Dokument sa brojem 0324-44... 0324-443 do
15 37 /u engleskom transkriptu: "0324-443424437"/ dobiće oznaku P548, a transkript
16 će dobiti oznaku P548A.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Zahvaljujem.

18 G. MARGETTS: [simultani prevod]

19 P: Doktore Đokanoviću, pred sobom imate sada transkripte tih presretnutih
20 telefonskih razgovora koji su prema ovom što je tu izneseno, razgovori između
21 Vas i Radovana Karadžića. Zamoliću Vas da pogledate te transkripte i da kažete
22 da li se sjećate da li ste razgovarali o tome sa radovanom Karadžićem, a ako se

23

24

25

26

27

28

29

30

1 ne sjećate konkretnog razgovora, da li se sjećate da ste razgovarali o temama
2 ove prirode sa Radovanom Karadžićem negdje u periodu s kraja 1991. godine?

3 O: Ovo je precizno, 26.12. Jeste kraj godine, ali 26.12., to je bitno,
4 zato što je taj dan bio dan kad smo mi iz Bosne i Hercegovine bili u saveznom
5 predsjedništvu i razgovarali o Konvenciji o Jugoslaviji. Mislim da je to naš
6 razgovor po povratku u Sarajevo kad smo vidjeli kako je sarajevska štampa
7 propratila taj naš...naš sastanak u Predsjedništvu. Da su pogrđnim nazivima,
8 ovaj, oslovljavali muslimanske političare koji su bili na tom sastanku u
9 Beogradu. /?Mi/slim, "političke spodobе" i tome slično, tako su ih, ovaj, zvali.

10 P: Dakle, da prvo onda pogledamo ovaj razgovor od 26. decembra 1991.
11 Pogledajmo, molim Vas, posljednju stranicu gdje se dogovarate sa doktorom
12 Karadžićem kada ćete se sljedeći puta naći. On kaže: "Ali, mislim, krenite Vi
13 ofanzivno i... i Momi se javite, pa nek se ofenzivno iz Skupštine krene." Vi
14 kažete: "Dobro. Čuo sam se ja s Momom, pa sam mislio da se sutra nađemo u vezi
15 ove konvencije." Molim Vas, recite ko je taj Momo o kojem se ovdje govori, o
16 kojem govorite Vi i doktor Karadžić.

17 O: Govori se o gospodinu Krajišniku, predsjedniku Skupštine Bosne i
18 Hercegovine.

19 P: A u to vrijeme u vezi sa organizacijom Konvencije o Jugoslaviji i
20 drugim pitanjima o kojima se razgovaralo, da li ste, dakle, u to vrijeme stvarno
21 bili na razgovorima i sa gospodinom Karadžićem i gospodinom Krajišnikom?

22 O: Ovo je vrijeme kad smo se vratili u Sarajevo sa tog sastanka u
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Predsjedništvu SFRJ i u prostorijama Skupštine, zahvaljujući predsjedniku,
2 gospodinu Krajišniku, mi smo dobili prostorije da koordinaciono tijelo radi na
3 pripremi teksta, praktično prijedloga, nacрта konvencije o... o Jugoslaviji. I
4 ovo o čemu razgovaramo Karadžić i ja, to je znači priprema tog sastanka da se
5 nađemo u... u Skupštini, u prostorijama Skupštine Bosne i Hercegovine, da radimo
6 na tom tekstu.

7 I smatra da je dobro da to... da se o tome govori upravo u Skupštini Bosne
8 i Hercegovine, da iz... iz zgrade Skupštine Bosne i Hercegovine se promoviše ta
9 ideja na tom prostoru.

10 G. MARGETTS: [simultani prevod] Časni Sude, znam koliko je sati,
11 nastavićemo s pitanjima sutra.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Đokanoviću, prestaćemo sa radom
13 za danas. Želim Vas upozoriti da ni sa kim ne razgovarate o svom dosadašnjem
14 iskazu niti o onom o čemu ćete govoriti tokom sljedećih dana. Sutra ujutro u
15 devet sati dođite u ovu istu sudnicu.

16 Zamoliću poslužiteljicu da Vas isprati iz sudnice.

17 SVEDOK: Zahvaljujem.

18 [Svedok se povlači]

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospođo Loukas.

20 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Hvala, časni Sude. Riječ je o onim
21 administrativnim pitanjima koje sam danas ranije spomenula. Prvo u vezi sa
22 dokumentom P231, revidiran prijedlog je dobiven, nemamo prigovor.

23 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dakle, P231 je u revidiranoj verziji i
24 sada se uvrštava u spis. U redu.

25

26

27

28

29

30

1 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Kao drugo, vezano za gospodina Bjelobrka,
2 Vijeće je odobrilo dva tjedna počevši od 7. marta. To je pitanje s kojim će se
3 baviti gospodin Stewart kada se vrati. Kao treće, da ne moramo ići na
4 poluzatvorenu sjednicu, naime, gospodin Stewart će se onim što se tiče
5 poluzatvorene sjednice takođe pozabaviti kada dođe.

6 SUDIJA ORIE: /prevod engleskog transkripta: "Da."/

7 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Što se tiče dokaznih predmeta D34 i D35,
8 naš referent za predmet je poslao poruku referentu za predmet Tužilaštva jer ima
9 neriješenih pitanja vezanih za audio verziju.

10 I posljednje pitanje, časni Sude, jeste ovo koje se tiče prijevoda
11 dokumenta P292.1/KID 31469 Obrana još ima neriješena pitanja vezana za prijevod
12 tog dokaznog predmeta. Ja ću dostaviti jednu označenu verziju da se vidi koji su
13 problemi.

14 Na primjer, jedna od stvari je ispravljena u transkriptu, ali ne i u
15 prevodu. Dakle, tu stvar ne možemo zaključiti još za sada.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pretpostavljam da će strane nastaviti o
17 tome komunicirati, a ako još preostane nekih pitanja, onda će Vijeće o tome
18 donijeti odluku. Mi ćemo, dakle, Vas saslušati i onda uraditi sve što treba.

19 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.

20 Još jedno pitanje u vezi s kojim trebamo upoznati Vijeće, još moram reći
21 da imamo velikih problema da pronađemo prevodioca za moj sastanak s gospodinom

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Krajišnikom danas posljepodne. Možda ćemo to uspjeti riješiti, ali sam Vas
2 htjela upozoriti da Obrana i dalje ima taj problem.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Ja mislim da Tajništvo, ako može
4 pomoći, će to i uraditi. Ako zbog bilo kog razloga morate regrutirati prevodioca
5 iz nekog drugog izvora, nadam se da ćete uspjeti.

6 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Hvala, časni Sude. Tajništvo se uvijek
7 trudi da nam pomogne u vezi sa ovim i mi se nadamo da ćemo na ovaj ili onaj
8 način uspjeti riješiti to pitanje.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro. Da li ima još nešto što želite
10 pokrenuti?

11 G. HARMON: [simultani prevod] Ne, ništa od strane Tužilaštva.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Onda ja imam jedno pitanje za Vas,
13 gospodine Margetts. Ovaj svjedok je bio zakazan za osam sati rada. Ja
14 primjećujem da smo sada došli do otprilike 26. decembra 1991. Čuli smo mnogo o
15 alternativnim kursevima ili putevima koje su političari mogli krenuti, koje su
16 alternative bile da bi se izbjegao rat, ali do sada smo jako malo čuli o ulozi
17 ovog svjedoka kao povjerenika, o funkcioniranju Predsjedništva kada je on bio u
18 blizini, o tome kako su ljudi imenovani, kako su ljudi podnosili izvještaje...

19 Naš je utisak iz dosadašnjeg iskaza svjedoka da se još puno toga mora
20 proći, a već smo odradili pola našeg vremena ne stigavši još ni do samog početka
21 oružanog sukoba. Da li mislite da ćete uspjeti dovršiti unutar osam zakazanih
22 sati?

23 G. MARGETTS: [simultani prevod] Prije nego što ste nam iznijeli sažetak
24
25
26
27
28
29
30

1 dosadašnjeg stanja ja sam mislio da ćemo sigurno što se tiče količine
2 materijala, ja sam mislio da smo upravo na pola onog što sam ja imao zabilježeno
3 kao dokazni predmeti što je obično dobar pokazatelj. Ja mislim da ćemo završiti
4 do kraja treće sjednice sutra. Možda će biti još neophodna jedna sjednica u
5 srijedu.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Drago mi je čuti da ste još uvijek
7 relativno uvjereni da ćete završiti u roku koji ste sami odredili. Međutim,
8 pretpostavljam da ste čuli i neke komentare između redaka, a vezane za
9 relevantnost toga kojim se putem moglo krenuti da se izbjegne rat. Naravno, nije
10 loše to utvrditi da se moglo ići drugim putem da bi se izbjegao rat, međutim,
11 često se zalazi u detalje, a ovo je samo jedno od tih pitanja iz kojeg bi se
12 moglo zaključiti da je politički kontekst zapravo srž, a ne ono što se dogodilo
13 u ratu.

14 G. MARGETTS: [simultani prevod] Hvala na Vašem komentaru, mi ćemo imati to
15 na umu.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Prekidamo s radom do sutra ujutro
17 u devet, u istoj sudnici.

18 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim ustanite.

19 ... Sednica završena u 13.48h.

20 Nastavak zakazan za utorak,

21 15.03.2005., u 09.00h.

22

23

24

25

26

27

28

29

30